

UNIUREA DEZIDERAT DE VEACURI AL POPORULUI ROMÂN

Un fotoreporter frenetic

Intr-o bună zi aveam să mă lecuesc definitiv și irevocabil de toate gindurile nedrepte față de breasla în felul ei atît de conștiințioasă a fotografilor. Breasla de bună credință și pricepută și conștiințioasă, subliniez, și nu orgoliosă, cum mi se tot părea mie. Aveam în față-mi pe cel mai important aparat foto și poate singurul din toată istoria noastră națională. Aparatul fotografic al lui Samoilă Mirza, aparatul cu care s-au immortalizat imagini de la Marea Unire odihnește într-o vitrină, sub cristal, în Muzeul Unirii din Alba Iulia. Samoilă Mirza și fotoreporterul său au scris cu lumină, cu lumină au scris unul dintre cele mai emoționante tratate de istorie. Cu exactitate și pasiune. Cu încredere în cele ce vin. Parcă-și zăresc pe Samoilă Mirza, un transilvănean sobru, cu mustața vrbăioasă, melancolic, cu „Sezî blind” pe buze, cu gesturi precipitate de emoție, meseriaș-meseriaș, cînd trepiedul, acordeonul distanțelor focale, tremurînd pentru integritatea fiecărei plăci impresionate, lupînd cu discreția. În fotoreporterul lui Samoilă Mirza e liniște. E 1 Decembrie 1918, stil nou: un om se cutădă în tăzările Marii Adunări Naționale pentru Unire tăbircînd un aparat de fotografiat. Îl vede pe Aurel Vlad vorbind mulțimii de la una din tribune. Atîta trebuie: își aranjează sculele, tusește ca și cînd ar începe să cuvinteze și el, corectează încă o dată lumina, e bine așa, își bagă capul în sacul de pînă negră din spatele cutiei obscure, poartive încă și încă lănturile și ridicînd căpăcelul numără în gînd secunde. Gata! Mă încolei îl vedem pe Iuliu Hossu, de la Lugoj, care are glas de mare orator. Tocmal de aceea a fost desemnat să prezinte poporului adunat pe platoul din spatele cetății Alba Iulia Rezoluția Unirii. Samoilă Mirza își face datoria. Cu plăcere își face datoria. Parcă-întepă puțin în dreptul inimii. Emoția. Se infioră. Și bagă din nou capul sub dușta aparatului, scoarțe larșe căpăcelul de la lentile și iar numără secunde. Pe urmă, probabil prietenul său a intrat în cartea de istorie. Grozav sînt aștia din Galtiu, dar nu mai grozavi decît din Sibot. Au venit cu pancarte, cu urări scrise acolo, pe pînă. Vor să fie mal cu moț și le stă bine. Auzii, cel din Sibot nu se va uita de la țara. Vor el, cel din Sibot să steie că și pentru dînzii soarește tot de la Bucuroșii răsare. Mirza e meseriaș, nu glumă. Se sterge de sudoare. O scenă de masă, o panoramă e numai binevenită. Deșigur, trupașii Adunării îl vor felicita. Dar nu felițiile îl interesează pe el în primul rînd, ci faptul că nici un document nu va vorbi mai clar ca fotografiile lui. Iată fotografiile, marea asta de oameni, de ce crezi mata c-a venit la Alba Iulia? Ei sînt țara dacă vrei să știi bine! Samoilă Mirza se poate aprinde ușor. Se deapătează de Adunare, pare să plece. Și face de lucru pe un loc mai înalt, dacă nu cumva chiar pe zidul cetății. Așa, de aici se vede aproape ca-n palmă. Fotografii și mulțimi. Aparatul său cu care ani în șir a tras în poză, în „studeu”, țărani și orășeni, nunți și botezuri, e acum în clipa cea mare. Mii și mii de imagini care l-au trecut prin lentile se vor pierde, se vor întoarce mai devreme sau mai tîrziu în lumea minerală, dar cele zece sau douăzeci de imagini de pe Platuul Romanilor, de pe Dealul Furcilor vor călători cu nemurirea. Samoilă Mirza a „tras și placa cea mai importantă, cea cu Marea Adunare. Pe undeva, prin față, stau cuminiți și mîndri doi albi ca spuma laptelui. Cine or fi cei care au venit călare ca voievozii? Se văd steagurile urășe. Și probabil că în acea dimineață de 1 Decembrie 1918 bătea vîntul dinspre Apuseni, că steagurile unde ar trebui să fie orizontale, acolo unde cerul ar trebui să îmbrățișeze pămîntul pare a se sfîrși Adunarea. Dar nu e decît o iluzie optică. Așa că mulțimea se continuă, firese, pînă-n cer. Cine sînt în aceste mii și mii de oameni? Ștefan Cicio-Pop, Tiron Albani, Vasile Goldis, Iosif Jumanca, Enea Crăpălan, Ioan Fluieras, Aurel Lazăr? În ce măsură o fotografie ne poate face cunoscîntă cu un om, cu o mulțime de oameni? Vezi fete senine și ferme, vezi mîini și piepturi, așii prea bine că a celor oameni adunați la ora 10 a.m. s-ar putea să le fie frig, mai știi că au o mare răspundere, de-acasă li s-a spus că au o mare curme, „să se întoarcă fără Unire”. Un cîmp de oameni plin, oameni veniți din Toată Transilvania sub negurile lunii noiembrie, deci nu primăvara în cînt de privighetor, nu vara sub pahar de lumină și în lăvăna țării. Aparatul fotografic al lui Samoilă Mirza și-a găsit liniștea. S-ar putea face și astăzi fotografii cu el, fără-ndoială că un alt mester plin de iscusință, așa cum a fost și Samoilă, l-ar putea folosi. Dar aparatul lui Samoilă și-a pierdut dreptul la uzură. Fără de moarte va sta acolo sub cristal și va servi ca lentă pentru neuitare. În veac, în mileniu. Se pare că luna noiembrie și decembrie 1918 au fost foarte favorabile aparatelor foto din Transilvania. Altfel cum am fi văzut noi Garda națională din Sălăște, pe cea din Aclii, Garda națională din Cuculata (Făltăneș), pe cea din Agribicu. Nu știu dacă fotografia „Locuitorii comunei Lupșa din Munții Apuseni la plecarea spre Alba Iulia” a fost făcută tot de Samoilă Mirza. În orice caz fotografia e remarcabilă. O masă compactă de bărbați, de daco-romani, e gata de un adevărat marș. Umăr în umăr, suman lingă suman, surtuc lingă surtuc, suman lingă surtuc, pălării și cusme, cămăși albe, pantaloni albi, de lînă, briie colorate, opinci (predominant toțiș ghețele). Bărbații, ca un piept de munte. Din Apuseni de necucerit. În drum spre Apoulonul dacic, spre Apulum, spre Bălgărad, spre Alba Iulia. „Și întocmai Esperida și Galia vecină. / Pe cît de puțin ele cu Roma se unesc. / Pe-atît de mult unit e poporul românesc / În fiecă colibă cu pale acoperită, / Un singur nobil spune că limba mostenită / Și azi e tot aceeași, că datinile sînt / Păstrate cu credință, -c-ai nostru îmbrăcămînt / Și jocul chiar e mator c-aveti tulpină veche”. Versuri scrise la 1816 de Martin Opitz în a sa „Operă poetică”, poemul „Zlatna”. Cei din Lupșa au ajuns la Alba Iulia. E greu să-ți mai recunoaștem în fotografia panoramă, chiar dacă fotografia e mărîtă la dimensiunile unui perete de muzeu. Chipuri, chipuri, chipuri care luminează ele inșele ca blițul, în fața cărora poți avea cea mai reușită fotografie chiar și

«Locul cel mai istoric al neamului vă așteaptă cu brațele deschise»

în cea mai morocănoasă zi de decembrie. Fotografia este o probă de neîngădui, e o fiică de istorie în fața căreia trebuie să te dai trei pași înapoi pentru a avea perspectivă și pentru a face cu adevărat parte din ea, cu inima și cu sufletul, cu coordonatele privirii și cu arhitectura, întreaga arhitectură a ființei.

„La lumina conștiinței de sine”

E toamnă iar, ca într-un poem. În Cetate la Alba Iulia. În Parcul Unirii, parc îngrijit de elevii liceului industrial numărul patru, au venit pentru melancolie adolescenții. În jur viață de cetate ca și acum două sute de ani. Case, ulițe, oameni, porți de neamuri din țării. Soarele călă și se bagă drept în ochi. Nu iscodesti umbra, nu-ți mai trebuie, nu cauți băutura rece, nu te mai incintă. În cetate te simți ocrotit de tot și de toate. Se spune că în 1848—1849 cînd generalul Iosif Bem a venit să înăbușe revoluția, doar două cetăți au fost nelințite: Cetatea de Alba Iulia și Munții Apuseni. Ambele cetăți au fost aparate de români. În Alba doar comandantii erau străini, iar despre Apuseni ce să mai spunem, acolo era lăncu, era Avram Iancu. În două rînduri cetele lui Iancu au despresurat Alba Iulia și au permis astfel ca cetatea să se aprovizioneze cu alimente și să reziste. Acum Cetatea Alba Iulia e un mare muzeu. Orașul cu puterea sa de azi se întinde în șes, spre Mureș. Dar tot se ține, lipit parcă, de dealul pe care stă înfiptă cetatea. Locul legiunii a XIII-a Gemina, locul unei vechi cetăți de pămînt, locul unor cetăți medievale, locul pe care la 1714 s-a construit cetatea în ființă și-n ziua de azi. Pentru a sune în cetate, pentru a ajunge dinspre oraș în cetate trebuie să lei în creștet triumfalele porți. Incerci să te-nchipui într-o carăță trasă

năvalnic de trapași în spume, durind ca tunetul peste pietre, primind omul halebardierilor. De sus, de pe scocuri mincate de carii, cei fără de cîdnă ai vremii dau binețe și zeita Venus, Enea — strămoșul legendar al Romei, Hercule și Anteu, Perseu și alții și alții din mitologii și povești. Zeiții, zeții din care noi, toți cei care vorbim neolatina orientală, ne tragem, de a căror spiritualitate sîntem legați de mii de ani. Apoi monumentul „Horia, Cloșca și Crișan” ridicat prin colecția în 1937, operă a sculptorilor O. Mihăilă și I. Negreule, statua ecvestră atîngînd cerul a lui Mihai Viteazul, basorelieful „Incoronarea lui Mihai Viteazul” de pe zidul „Palatului Principilor”. După victoria de la Selimbăr drumul spre Alba Iulia e deschis. Mihai Viteazul se stabilește în palatul princip din Alba Iulia de unde conduce destinele celor trei țări române reunite, destinele celei dintîi României. De aici, din această primă capitală a neamului românesc reunit, din Alba Iulia deci, Mihai emite primele acte în limba română. La 1 noiembrie 1599 Mihai Viteazul își lua în stăpînire capitala. Capitala neamului său. Se spune că intrarea marelui voievod în capitală a fost de o marele rar egalată. Parcă poporise pe pămînt un erou din mitologie. După 1.800 de ani de istorie crîncenă, de suferinți și coborîșuri, poporul trăitor la Carpați se vede într-o singură, într-o unică și de fapt milenară patrie. „Din vechime se frămîntă transilvăneii cu gîndul să se desfacă de acest regat a Ungariei și să trăiască după exemplul Moldovei și Munteniei și nu vor întirzia să facă pasul acesta”. (Din scrisoarea lui Martinuzzi către episcopul de Kalossa, anul 1542). Deci o observație făcută de un străin cu mai bine de cinci-zece de ani înainte de înfiptura marelui vis de aur și lumină pură: „Românii sînt Mihai Voevod Viteazul”, românii în Unire, să ne amintim încă de un erou al Unirii, de Nicolae Bălcescu. Și încă și mai înainte de el, pe Dealul Furcilor, la Alba Iulia fost-a martiriul a doi luptători pentru libertatea românilor, Horia și Cloșca. Și încă și mai înainte Mihai, Mihai răsărind ca Luceafărul conștiinței noastre. Și încă și mai înainte lăncu de Hunedoara, român vitez în vremuri turburi, de restriste. Mormintul lui e acolo, în cetate, la Alba Iulia. Cît despre Apulum, acesta a fost unul dintre cele mai importante cetăți române din Dacia. Cum va fi arătat el în toamna anului 1599? De bună seamă un oraș vesel și puternic din care zburau pe cai cu stea în frunte curieri în cele patru zări locuite de oameni. Se știe, orașul era așezat aproape în centrul țării. Iar în jurul lui o rotire ca de ceas de ceasornic, ceasornicul conștiinței românești. Care măsoară și-acum timpul nostru, măsoară fără răgaz de-acolo din pămîntul etern al Cetății Alba Iulia.

„Poporul român din Vidra...”

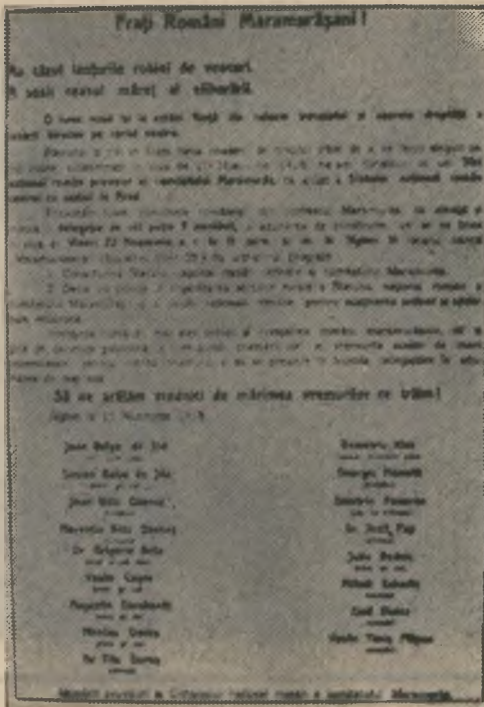
În toamna anului 1918 bătrîna Europă capătă o hartă. Imperiile se năruie și pe ruinele lor apar statele naționale. În Muzeul Unirii din Alba Iulia acest fapt e ilustrat de o simplă listă ce cuprinde denumirea noului stat și data constituirii.

Sala Unirii e de o ploasă sobrietate. Stăruie în ea un aer rarefiat, de înălțime. La intrare străjește patru steaguri tricolore care au făcut războiul de întregire. Sub cristalul vitrinelor ard literele „credenționalelor”. Adică a delegațiilor de participare la „Marea Adunare Națională Română” ce se va convoca în acest an. Și cîtim mai departe. Subscrisii au adevărat că Partidul Social-Democrat din Deva, comitatul Hunedoara a ales azi ca delegați ai cercului electoral de Domnii Dioniziu Pop, zidar, și Petru Seleșean, zidar, ambii din Deva cu unanimitate.

Vin la Alba Iulia cu credenționalele în buzunarii de la piept cel 1228 de delegați. Vin cu credenționale, peste 100 de mii de oameni. Din care doar ceva mai mult de o mie au și hirtie de participare. Ceilalți au venit cu inima și sufletul, pe aripile încrederii în Unire. „Declarațiunea / Poporul român din comuna Vidra inferioară în adunarea ținută în ziua de 15/28 noiembrie 1918 declară cu unanimitate și cea mai vie însuflețire că una și neîmpărțită dorință a sa este: unirea tuturor Românilor din Ungaria, Transilvania și Banatul Timișan într-un singur stat național liber și adevărat decît întru toate la hotărîrea adunării naționale din Alba Iulia care se va ține la 1-ma Decembrie 1918 s.t.n. Semnează Gregoriu Nicolae, președinte, apoi George Reșița și o listă cu semnături ale bărbatilor de încredere”. Fiecare sat, fiecare comună din Transilvania se simțea atunci în noiembrie 1918 centrul Unirii. Fiecare român transilvănean era convins că el e o piatră importantă în edificul Unirii. Se află în muzeu „Hotărîrea noastră, a obștei poporului român din Rășinari”. „Hotărîrea noastră, obștea poporului român din Intorsura Buzău”, „Hotărîrea noastră, obștea poporului român din comuna Hunedoara”. Toată suflarea românească de peste muntii venea la Alba Iulia. Atita elan, atita entuziasm nu mai fusese nicînd. Pe podeaua de aramă a veacului treceau cu pași hotărîți românii transilvăni. Și pașii lor, și vîntele lor și toată lucrăia chipurilor lor au făptuit o zi istorică.

„Vrem să trăim alături de celelalte națiuni ale lumii, liberi și independenți”

Cu cită infrigurare au pregătit ilustrații bărbați ardeleni documentele Marii Uniri! Ce urias simț al istoriei purtau cu ei! Cîtă clarviziune și cită apăsare spre față! Fără-ndoială se simțea aici singele roman, firea solidă a romanului, trînciua lui. Și eșarfe tricolore, și gărzi naționale, și brasarde, și ziare, și cărți, chiar și fotografi. Totul la milimetru, totul pregătit în amănunt. La 8 nov. 1918 foia „Românul” din Arad lansa „Convocarea” Adunării Naționale a națiunii române din Ungaria și Transilvania la Alba Iulia, cetatea istorică a neamului nostru, pe ziua de Duminică în 18 Noemvrie v. (echi) (1 Decembrie s.t.n.) a.c. la orele 10 a.m. Convocarea, tipărită pe întreagă pagină de ziar, e alcătuită din cuvinte înflăcărate, cuvinte izvorite din generoase inimi: „Istoria ne cheamă la fapte. Mersul irezistibil al civilizației omenești a scos și neamul nostru românesc din întunericul robiei, la lumina conștiinței de sine. Ne-am trezit din somnul de moarte și vrem să trăim alături de celelalte națiuni ale lumii, liberi și independenți”. Cuvinte care strălucesc și azi pe firmamentul românesc! La 24 noiembrie 1918 Consiliul Național Român tipărește la Blaj foaia-manifest „Veniiți la Alba Iulia!”. Formidabil instrument de mobilizare s-au dovedit zărele. Ajunghind pînă în cele mai îndepărtate comune, la intelectualii satelor, la sătenii de rînd, ajungînd în rîndurile meseriașilor, printre membrii partidului Social-Democrat zărele au fost vestitorii Unirii. Iată ce scria foaia „Unirea”, Blaj, duminică, 1 decembrie 1918 (subtitlu foli: ziar național cotidian): „Frați Români! Locul cel mai istoric al neamului vă așteaptă cu brațele deschise. Veniți deci să-l alănați cu pașii voștri, ca să simțiți fiorul ce l-a mișcat odată pe marele Voevod (...), pe martirii Horia, Cloșca și Crișan, pe Craiul Munților Avram Iancu și pe toți cei care au început și au lucrat la realizarea visului de veacuri, pe care noi, cel de azi, îl vedem ca pe răsăritul cel mai strălucit al celei mai senine zile a neamului românesc”. Și cei peste 100 de mii de români prezenți pe cîmpul de la Alba Iulia au vibrat ca o singură coardă de vioară. Odată cu el veniseră, prin toate mijloacele posibile de comunicare, urări de succes, felicitări, încurajări, iar și iar felicitări de la alte mii și mii de români rămași la vetrele lor

„Frații Români Maramurașani!” — mobilizați „a corespunde chemării lor în vremurile aceste de mare însemnătate pentru viitorul neamului” prin manifestul de la Sigheț din 11 noiembrie 1918 pentru constituirea „Statului național român definitiv al comitetului Maramuraș”

milenare. Fiecare delegație avea cu ea mii și mii de semnături care de-acolo de pe suprafața lucioasă a hirtiei chemau pentru unire. De exemplu Sibiu prezintă la Marea Adunare Națională pentru Unire o declarație cu 30 de mii de semnături în care se cerea unirea, unirea fără nici un fel de condiții. La ora 10 a.m. Ștefan Cicio Pop, președintele Consiliului Național Român Central, poartă discursul de deschidere a Adunării Naționale. Raportul lui Ioan Suceu arată că sînt prezenți 1228 de delegați din 130 de circumscripții electorale care au credenționale, declarații sau imputerniciri. Veterinarul românismului din Transilvania, George Pop de Băsești, declară adunarea „constituantă și deschisă”. „Națiunea română se declară și se proclamă națiune de sine stătătoare” (Din Rezoluția Adunării de la Blaj — 3/15 mai 1918). Și, 70 de ani mai tîrziu: „Adunarea Națională a tuturor românilor din Transilvania, Banat și Tara Ungurească adună prin reprezentanții lor în dreptății la Alba Iulia în ziua de 18 noiembrie — 1 decembrie 1918, decretăză unirea acelor români și a tuturor teritoriilor locuite de dinșii cu România.” (Din Hotărîrile Marii Adunări Naționale de la Alba Iulia). Deci „în acest loc a fost proclamată unirea Transilvaniei cu înțregă Românie prin votul solemn și unanim al poporului, pentru todeauna și în mod irevocabil. Memoria acestui fapt să fie eternă”.

Eugen Mihăescu

Menhire de iarbă

În fiecare toamnă clădim menhire de iarbă sub ochii premergătoarelor stele.

Modelate-n miresme cu unelte de lemn, sculpturile cresc în jurul unui os lung de aripă, bătută-n pămînt amărât.

În fiecare toamnă clădim monumente din iarbă cosită de pe mormintele eroilor necunoscuți. Le așezăm după soare, în fiecare toamnă, ca pe un sfat al bătrînilor imblînzitori de bouri.

Geneza patriei

Rotund lăcașul patriei melor l-au ridicat urășii acestui pămînt

pînă-i impresurată din toate părțile munții, și s-a ales uscatul de ape ca untul

Ei și-au rotit uriașele aripi de ploaie însemnind soarele cu un ceorădn din cele trei culori fundamentale, mărțurie a acestei durări.

Ei și-au rotit jur-împrejur inima cît le-a fost neamul scrijelind cu plugul unghiel pînă la singe înscrisul apelor la hotare.

Sanda Ghinea

La Marea Unire

Ninse cărări începeu să anunțe fastul de care omul de rînd începea să se bucure. Tineri veneau de departe și se rătăceau pe cărările albe ale destinelor lor. O singură muzică se înălța și un singur cuvînt se-auzea

peste tot: — nu e liniște mai mare ca bucuria de-a ține în mînă un steag sîfîiat înșesindu-se sub privirile arse de dor, nu e viață mai trăită ca aceea de a-ți cunoaște fratele ținut în cămășă de gips, de a-ți împărți pinea cu el și a povesti despre același griu lăind de-a lungul istoriei

drumul atore cămări, nu e fericire mai mare să vezi cum pămîntul se simte mai lînr sub picioarele tale.

Ninse cărări curgeau ca riuri de lapte și raiul aici începea, și pămîntul făgăduinduți aici se afla, dar cît timp a trecut prin sufletul neamului ăsta pînă ce bucuria bucurie să fie, pînă ce întregul intrag să fie, dar cîți martiri nu numără această bucurie, dar cîți martiri nu numără acest întreg, vai, cît singe n-a curs pînă ce aceste cărări s-a-năbăscă atît de frumose, și cită durere n-a curs pînă ce acest

izvoracă a un catehism al credinței de neam, dar, vai ce tulbure vremi au tot zămislit la această speranță,

și cîți n-au bîntuit secolele noastre cu cohortele lor de minciuni, și cîți n-au sperat ca neamul acesta să

nu mai fie, dar n-a fost pe pohta lor, ci pe pohta românului cea veșnică, pohta ce-a pohtit să se-implinească într-o zi a cărărilor albe și ninse ca străiele albe de in ale acestor pămînturi.

Gellu Dorian

La Alba Iulia

în Cetate

La Alba Iulia-n Cetate O Inimă-Speranță bate; Mult sfîrțecată, singerindă, Răzbind prin veacuri de osîndă, Pe roată-nînsă și zdrobită, În lanțuri strînsă și strivită, Aprinsă arde în Cetate, Facile luminind departe, Și fărîmăto-n mii de miezuri înaltă din Cimpie crezuri Si-adună bulzuri vii de piatră, A moților visare-naltă, Si cheamă aostea în Cetate Si iat-o, iardăși, mare, bate — Sute și mii de glasuri vii Dinspre colinele cu vii Și de pe Cîmpul sînt al Horii Iși strigă vrerea, Vestitorii... La Alba Iulia-n Cetate O Inimă-Vestire bate; Aflați că s-a făcut dreptate, Aflați că s-a făcut dreptate, Azi țara e în Unitate, Azi țara e în Unitate, Un singur Gînd și o Voință, Un singur Trup și o Ființă, La Alba Iulia-n Cetate A ȚĂRII-NREGI inimă bate!

Irimie Străuț

întregita țară

Ca o liniște albastră Mingieie țării Lumina timpului nou.

Ochiul de vis Trezește micii roșii în zilele acestea.

Pe cerul din noi Zboară păsări De dor și bucurie.

În spațiul icbirii În regia țară Ne strîgă pe nume.

Dumitru U'rea

Poeme de NICHITA STĂNESCU

Eu

Ginei Hagiu

Suavă, tu, de-a pururi îmbrăcată
in bluza cea oranj
când noi trăiam din altădată
in cine știe ce oraș
Ne desenai cu un cuvint
când surideai ca orizontul
pe care-l vede un pământ
pe care-l vede orbul
când ținte de aramă noi băteam
in tronul cel de piele
din care Femios păream
scăpind din trei măcele
când zeul peste cîntec ne stătea
de-aceia însuși pe Ulise
mai ne părea, mai apărea
că plinsu-ni-se.

Pelsaj

Zeitările
adică Dionisos, adică Apollo
sunt lacrimile cu care mi-au plins
cuvintele

și te întreb pe tine:
eu, eu, eu,
oare m-am născut?
Oare am murit?

Umbră

Ar mai fi oare odată
incă odată
ca să existe in mine ceva dublu?
Pasăre cu rădăcini!
Cireșule amar!

Ninsoarea

De prea multă vreme suntem in viață
ca să nu le știm pe toate ale vieții,
dar trece din când in când ingerul
și deodată le știm pe toate cele
deodată

in timp ce le uităm deodată
pe toate cele deodată.
După aceea, cum e și buna cuviință
geometria fulgului de zăpadă se
schimbă in mil

in timp ce Nilul
curge, curge, curge.

Autoportret cu Grigore

Uneori mă gândesc
și atunci mă schimb in cuvinte,
alteori nu mă gândesc
și-atunci zăpada aceasta albă ca o
murdărie

imi bate inima mea rece
ca șapte tobășari pe o singură tobă
in timp ce neg adevărul.

Scrisoare

Să remarci că stelele nu mănincă
stele.
Să remarci că numai nasul e făcut
pentru mirosuri

și te rog in același timp să observi
că lumina deși e galbenă
nu pute.
Jupiter se gîndește numai in cai și
in greci.

A fi om e o rană a zeului.
Mă și întreb uneori, privind spre
muntele Olimp:
Să-l mai rănesc pe zeu,
Să nu-l mai rănesc?
In rest, află despre mine
că mama mea este încă in viață.

Sărutul

Două guri sărutîndu-se,
ce infinit!
O Monalîză surîzînd,
ce stare de spirit!

Un vers lingă un substantiv
ar fi sărutul.
Dar care vers!
Și ce substantiv!

Cezare

lui Cezar Baltag

Citeodată însuși cuvintul se
impietrește

in timp ce timpul impietrește
Citeodată și se face dor
de visul cu stele al altcuiva.
Cînd un adolescent sărută o
adolescentă

scuipă-ți ochii cu care-i vezi
și răsar-ți inima
și împleți-o cu viața altora
cum soarele imple intunericul
cu lumină.

Cezare, de fapt de tine
voiam să scriu,
dar m-a luat apa vorbirii.
Dă-mi veste!

Ars poetica

Acum, in fine, cînd mai sunt spre
nu mai sunt,
abia acum am dreptul să vă mint
și să vă spun despre cuvint că e
cuvint

și ce presimt chiar simt.
Abia acum o să mă credeți
cînd sunt înspre nu sunt
că viața mea a fost mormint
iar moartea mea o tinerețe.

Abia acum o să mă credeți
in fine cînd am reușit să mint.

Știi, bucătăria... bucătăria de vară, dar
și de toate celelalte anotimpuri, chiar
incerte: bucătăria din curte, închisă
cu un lacăt mare și cu încă o cheie,
mare și ea; bucătăria din a cărei cămară sco-
team vinul acela galbui, adus tatei de prin
părțile Birladului; bucătăria cu sobă de tablă,
înaltă, în care înghesiam cartoane și scinduri
de la lăzi și zăbre deasupra cărora puneam cărbu-
ni din magazia care se deschidea tot cu
cheia cea mare a bucătăriei; ei, nu se poate!,
nu se poate să nu-ți amintești: bucătăria care
era biroul meu de lucru in vremea studenției,
locul prin care mă învîrteam repede în cursuri
întregi sau numai vorbe disparate pentru vreun
poem care nu mai voia să se aștearnă și mai
ales să se termine, des-l exersam sute de fi-
naluri el tot nu se-ncheia, pînă cînd mă enor-
vam, îl aruncam sau îl puneam la dospit in-
tr-un dosar tip mare, din aceea in care pui
actele cînd te înscrii la vreo școală.

În fine, in bucătăria asta am lipit pe perete
o fotografie decupată dintr-o revistă veche
fotografia — colorată — se vedea de cum pă-
seai in bucătărie, era chiar vizavi de ușă, la
înălțimea ochilor, deasupra hirtiei tipărite cu
motive populare oltenesti stilizate, hirtie pe care
nimeni de la țară și-o prind prin case pentru
a mai „deșchide” pereții și a mai îmbilnzi ce-
năsuil interioarelor.

era prinsă chiar între bufetul mare și bleu,
de tin vechi, fără „linie”, dar teribil de încăpător
și util, și aragazul deasupra căruia pe un
raft suspendat erau așezate, pe patru rînduri,
cești de caoi și de cafea, vechi și ele, cu von-
saurile stersse și huzele cioprlite ca ale unui
fumător pătînaș după o noapte de beție crin-
cenă.

fotografia era lipită, deci, chiar deasupra
mesel mari, la care eu scriam întotdeauna, ne-
gîlînd biroul din casă pentru că aici puteam
întinde in vole, pe un spațiu larg, cărțile, do-
sarile.

Deasupra mesel, între două servetele albe, în-
fășinat aveam scris: cusute cu ață rosie, stîng-
gași, îndemnînd prin versuri la dragoste și hăr-
nicle.

scria pe unul:
„gospodina când e bună
restul casel merge strună”,
iar pe celălalt:

„rămîi la mine, o rămăi
măi fost iavor de bucurii
rămîn cu viața ntr-o
măi fost atît de dragă”.

M-am uitat la acea fotografie multe luni la
rînd, zi de zi, pret de cîteva minute de fiecare
dată, pînă cînd s-a îmbesit de fum și s-a de-
lipit din perete aburului ce țesea de sub că-
pacele aalelor cu corbe aromatice, fierte înde-
lung, pînă cînd am ardeat-o, dar nu in găleata
de gunoi din curte, ci într-un căsot corier pe
care așternusem, timp de un an, tot felul de
întîmpări care voiam să le feresc, pe cit stu-
team, de uitare (m-am reușit cu totul; ele stau
scrise și acum, dar memoria le-a refuzat și cum
mă înfinesc cu ele doar din cînd in cînd și
numai in noaptea aceluia căsot — una albă, una
diatandă, una albă... — trec printre ele și nă-
rîsîndu-le, nu le pot lua cu mine, uită, iată,
tomeai ce mărturisesti!).

Fotografia era destul de mare și l se des-
luseu bine toate amănuntele, de aceea cînd
mă uitam la ea nu o vedeam toată, ci alegeam
numai cite o parte, încercînd să deslusec acolo
ceea ce stiam, de fapt, atît de bine, cîcînd
adeseori prin locurile acelea, dar nerezînd să
rămîn — ca om al călării, așa cum visasem
de mic — decît in bucătărie, acolo și numai
acolo fotografia și căldura reprezentată in ea
apărîndu-mi.

Asa mă înveleam in amintiri și asa mi se
răcea corba, din care cauză bunica mi-o lua
din fată, o turna într-o crăcioloară și o punea
iar la înălțit, otînd și bombănînd că mai tre-
buie să folosească o dată butelia mereu pe
sfrînte.

după ce împrăveam de mîncat și-mi spălam
farfurile și taciturile in chiuveta din dreapta
ușii, mă întoream in fata fotografiei, îmi
trăgeam scrumiera aproape și aprindeam o
țigară pe care o fumam inec de tot, cu ochii
pe fotografie, de fapt pe o parte sau alta a ei.

Întîi — sus — cerul
nefresc de albastru și de fără nori, un cer ca
o pată de cerneală, destour o creație a foto-
grafului pentru că — după cite stiam eu și îmi
adecădam aminte — n-am văzut și n-a fost văzut
nicodată un asemenea cer, absolut nepătat, cu
nici un pistru alb micșor sau cenușiu; un cer
încredibil, ce mai, un cer confecționat, pe care,
totuși, îl priveam lung și des, căutînd să-mi
împătrac in minte culoarea lui, in speranța că,
odată și odată, am să aung să o văd aceea
(îți spun toate acestea in deplină cunoștință
de cauză deoarece am fost și am rămas pre-
ocupat de nuanțele cerului, întîrziind de multe

In paginile 4, 5, 6 și 7
Tablouri de Cicerone Ciobanu
din expozitia de la Galeria Municipală

ori cu privirea asupra lui și pot deosebi ușor
un cer adevărat de unul fals; iar cel din bu-
cătărie era, incontestabil, fals; dar nu mă de-
ranja; îl deplineam doar pe fotograf, adică
nu chiar pe el, ci lipsa lui de inspirație, de
imaginație sau încercinarea lui de a transfor-
ma realul după legi învățate mecanic de la
mestri de duzină, adepti al culorilor pure și
neinterupte, neintersecate cu altele, in sfîrșit,
desi își văzuse poza făcută de el într-o revistă
ce se afla in mij de case și birouri, fotografia
era un simplu amator, un naiv, așa cum era,
neîndoios, și acela care-l selecționase fotografia
...dar, abia acum mi-am amintit l, tu cunosci
fotografia aceea retin perfect momentul in care,
pe colțul ei din dreapta-gîș, chiar pe albastrul
de care-l vorbeam, ai notat într-o dimineață
un număr de telefon, ceva cu 87 la început și
cu 3 la sfîrșit, parcă... cert este că ai văzut
fotografia, ai și folosit-o ca agendă, dar, poate,
nu te-ai uitat cu atenție la ea).

Tot in dreapta, dar jos (chiar sub numărul
de telefon scris de tine cu puțin înainte ca fo-
tografia să se deslîncească și să mărească pe
rețele) se vedea o porțiune de gazon; neînde-
minaticul fotograf a făcut-o verde-verde, luci-
tor de verde, artificial de verde, dar — spre
deosebire de albastrul cerului — verdele asta
fai tabu-uri, probabil pentru că se apropiuau sîr-
bătorile de iarnă și, odată cu ele, mirocul de
brad din sufragerie și cel de cozonac din bu-
cătărie.

tu veneai in vremea aceea mai rar ca de obi-
cel, te îndrăgostiseși fără leac și apăreal pe
neastepente in hanorac și cu o geantă agățată
de umăr, din care geantă scoței o sticlă de
rom de lumătate și citeva portocale pe care le
curățai de coajă și aruncai cite o felie in pahar-
ul cu rom, după care mîncai restul și dădeai
hăutura peste cap; eral teribil de amărit și eu
nu înțelegeam de ce, nu-mi spunea nimic des-
pre tine, vorbeam de alte alea, citeam împreună
versuri sau ne aminteam de orașul din care
plecusem amîndoi și in care, pe rînd, măl mer-
geam citeodată; și timpul trecea și se făcea tot
mai frig in bucătărie, mă duceam după cartoane
și cărbuni, aruncam citiva stropi de gaz in
sobă și dădeam foc, apoi ne apropiam mîinile
de tabla care începuse să se înroască, exami-
nîndu-ni-le unul aluia, ceea ce bătrînele spun
că ar fi semn de sfadă ori de despărțire, ca a-
tunci cînd dăruiești citiva o batistă, și lăcînd
cu înversunare).

era iarnă și vedeam verdele din colțul de jos
al fotografiei, era iarnă și nu voia deloc să nin-
gă, măl rămăseseră puține zile pînă la Crăciun,
apoi încă o săptămîină pînă la revellon și zăpa-
da care căzuse la începutul lui noiembrie se du-
sesse lășînd in urmă norolul ce înghetase in
curtea cea mare, semănînd cu intrarea in-
tr-un șantier din pricina adincilor semne de

roți ale mașinilor ce veneau și plecau din ga-
raju, aflat in spatele bucătăriei și închiriat la-
gîl de vecinii mei.

(fotografia n-a mai apucat vara acolo, pe pe-
rete, și bine-a făcut, altfel m-ar fi deranjat
pînă la urmă verdele acela imposibil și cine
știe, l-aș fi zîmălîit cu vreun pix sau cu vre-
un creion sau cu vreo carioca, indiferent de cu-
loare).

Pe vremea cînd fotografia se afla pe perete —
a stat patru-cinci luni, poate chiar mai mult —
mă apucase să orînduiesc fișele de lectură și
tăieturile din ziare, adunate in cițiva ani; le
asezam in pileuri — pe probleme, pe autori —,
scriam caligrafic ce cuprîndea fiecare plic pe o
hirtie prinsă cu agrafă deasupra lui, recteam,
adnotam, era o perioadă de liniste și acumu-
lări, o perioadă in care „mă asezam”, rugin-
du-mă ca ca să dureze cit mai mult, temător
că mă va prinde valul cine știe cărei luiuri —
nu trecusem cu mult de 25 de ani — și că voi
lasa iar totul baltă pînă cînd, din pricina vreu-
nei sfînte dezamăgiri, aveam să revin la lucru,
la lectură și la scris.

fotografia mă îmbărbăta de cite ori o priveam
îmi și fixasem pe ea un loc al meu, îl încer-
cusem cu tus negru: era o fereastră; o fe-
reastră din zecile, poate sute care se distin-
geau la căldura albă, sprînjită de cerul nefre-
c de albastru și avînd in fată, într-o parte,
petecul de gazon de un verde încredibil;
spuneam că era albă căldura; da, așa era,
dar de un alb bătînd vag spre galbui, și el —
ca și cerul, ca și iarna — fără vreo pată, între-
rupt doar de dreptunghiurile ciocolatii ale
fereștelor, zeci și sute de ferestre, unele acoperite
in întregime de jaluzete, altele doar pe
jumătate, dispuse in lungul și in înalțul că-
dării.

acolo, undeva, un asemenea dreptunghi era
încredut cu tuș — fereastră mea.

(pe vremea aceea nu stăteam, ca acum, in-
tr-un bloc; dar gîndul că odată voi locui ast-
fel mă îndemna ca, la fiecare trecere — pe jos,
cu tramvaiul ori cu autobuzul — prin cartierele
noi ale Bucureștilor, să-mi înalt privirea spre
ferestrele in spatele cărora trăiau oameni, fa-
milii, și să-mi imaginez cum voi sta pe un
balcon, într-un chaise-longue, fumînd și bînd ca-
fea, bătut de razele unui soare gata să apună,
lenes).

fixam atunci — după locul unde erau cele
mai multe și mai frumoase flori, după moledul
perdelor, după culoarea draperiei și numărul
de bucuri al lustrei — ferestrele ce-ăș fi
dorit să-mi aparțină, adăugîndu-mă, ca locar-
tor, altor citeva sute, ba, uneori, peste o mie de
oameni — cit un sat, nu 7 — care-și trec zilele
între betoanele cînd prea reci, cînd prea fier-
bînti, înălțate, suprapuse și legate între ele prin
fire de fier).

usu, exact așa gîndeam și atunci cînd îmi-am
fixat cu tus un ipotetic loc, numai al meu pe
fotografia spre care îmi aruncam ochii după
fiecăre lingură de ciorbă sorbită, fixînd-o atent
între feruile de mîncare și contemplînd-o înde-
lung, visîtor, cînd se isprăvea masa și începsea
sfîrșitul de oră al cafelei însoțite de trei țigări
aprinse una de la alta).

cerul era trasat in partea stîngă a photo-
grafiei și, firește, dreptă a călării, pe la etajul
trei, un cerc mic de tot despre care o femeie
dragă a spus, vînzînd peste citiva ani fotografia,
vai, ce idel, cit un bob de mel!

Încercam să-mi imaginez și interiorul came-
rei aceleia și o vedeam pătrată, spoită într-un
gri deschis, cu patru-cinci birouri (nici chiar in
vis nu putem crede că ar fi putut fi numai a
mea!) și cu dulapuri in zid, de o parte și de
alta a ușii, cu mașini de scris și telefon, cu un
culer-pom într-un colț, cu vrafuri de hirtii și
ziare, cu cosurile atite de necesare pentru arun-
carea mucurilor de țigare și ciornelor abia în-
cepute (prost), cu un covor in mijloc — nici
prea nou, nici prea destrămat — și, indiscutabil
(asta era deja vizibil) cu o fereastră mare, acoper-
indu-se la, nevoice, cu jaluzete înnegrite de
timp și ploa, o cameră impersonală de care nu
te puteai îndrăgosti decît din afară și numai in
vis.

Tu n-ai observat cercul acela, de fapt chiar
fotografia abia ai băgat-o in seamă, dar cercul
— al dreptele l, nici n-aveai cum să-l vezi —
l-am adăugat pozel cînd tu nu mai veneai de-
loc pe la mine, eral supărat, înjurat urit in ră-
rele și scurtele convorbiri telefonice, te întra-
și indigna refuzul de a mai da curs invitațio-
rilor tale la teatru, la film, dar mai ales la bere
și cafea, la o parolă prelungită, mă acuzai de
vedetism și-mi pronosticai un viitor de călu-

teatru

t

Un eveniment
editorial

In atît de utilă și inspirată serie
Thalia (născută de Valeriu Răpeanu)
a apărut recent un op masiv, edifica-
tor pentru cunoașterea personalității
cele care a fost Alice Voinescu: *În-
fîințire cu eroi din literatură și teatru*.
Volumul mi se pare a fi cea mai im-
portantă apariție teatrală a anului,
din mai multe puncte de vedere, axio-
matice.

In primul rînd, el readece in prim-
planul vîieii noastre teatrale figura
unui om admirabil de o rară delica-
tețe, de o incredibilă modestie: „Alice
Voinescu era un *om frumos*” (conchide
și Dan Grigorescu in oportunități și com-
pententul său studiu introductiv). A-
propoe necunoscută tînerii generații,
mai mult anecdotică știută de către
promotile mature, autoarea celei mai
profunde exegeze montajate-ene adă-
rută la noi se relevă, prin aceste peste
oat sute de pagini, într-o exhaustivă
autoportretare.

lului poate fi plasată sub semnul
nihilismului, al disperării, al angos-
sei. De cite ori întîlnesc pasaje scopice
in opera celor analizați, Alice Voi-
nescu se grăbește să ne atragă atenția
că ele nu sînt predominante: „In tea-
trul lui Wedekind răsuna glasul nă-
dejdiei. Corul de amuțiti, de estro-
piati, de deviați cîntă eroic imnul vie-
ții și porneste, mînat ca de-o voință
nevăzută, spre cucerirea bucuriei”
(p. 89); sau: „Dacă tematica posi-
mistă, aldoma celei sofiste, învie pe
scena lui Pirandello, e de observat că
nu are in chip de dogmă, ci ca o în-
trebare, mai bine zis ca o metodă” (p.
120). Aproape că nu există pagină in
carte care să nu confirme încrederea
autoarei in viață și-n semenii ei, in
luminozitatea artei și-a slujitorilor săi
— atitudine definitorie pentru omul
superior.

Dincolo de atitudinea filosofică și
morală a scriitoarei, înfîințire cu eroi
din literatură și teatru relevă stilul,
conferențiarul care înțelege că orîdi-
ta nu trebuie să îmbrace vestmintul
sec, impersonal, sporofic, ci pe cel
spectaculos, atrăgător. Ca și Călinescu,
A.V. crede in critica-artă, in critică-
literară, in critica-poem. Exegetice nu-
toarei cuceresc prin blîndețea exprî-
mării, prin minția căutărilor „cuvinte-

lor potrivite”, prin literaturizarea de
cea mai bună calitate. A.V. încercînd,
parcă, să intre-n competiție cu opera.
S-ar putea spune că ea practică *dis-
cursul îndrăgostit* cu mult timp inainte
de consacrarîi termenului: „O cate-
drală este dincolo de timp: o dramă
poartă in ea timpul transformat” (p.
67); „E primăvară, viața se urcă neob-
sedită in trunchiuri și in ramuri, pînă
își celebrează triumful in calculul flo-
rilor. Tot se desface dintr-o trupul
tînar și visuri in sufletul nerăbdător.”
Wendla a înflorit deodată, sub ochii
maică-si, care se înfioră de atita fru-
musețe” (p. 73).

In fine, vreau să mai subliniez in
acest limitat spațiu tipografic forța
de convingere pe care o exercită Alice
Voinescu asupra lectorului, impenetra-
bilitatea demonstrației, soliditatea ar-
gumentelor. Am citit mult și-am auzit
mult vorbindu-se despre *Macbeth*-ul
cu măști al lui Ion Sava. Dintr-o mare
admirație pe care-o am față de me-
moria rezistorului nu am crezut nicodă
in detractorii spectacolului. Dar
volumul recent apărut m-a obligat
să-mi cenzurez entuziasmul purtat
fostei reprezentări, prin semnăierea
astî de exactă a deficientei ei funcio-
re: „Oricît de artistică ar fi o mască,
oricît de caracteristică pentru natura
personalului, ea nu poate exprima și
evoluția constîntei, ori tocmai această
este atî de importantă in *Macbeth* și
in tot teatrul lui Shakespeare in *Ke-
nere*” (p. 46).

Printre evenimentele stagiunii recent
închelate trebuie citat, desigur, și sncet-
tecolul... de hirtie al Doamnei Alice
Voinescu.

Bogdan Ulmu

film

f

Subiect:
cinematograful

Cunoscute in special ca o atentă ana-
listă a peliculelor de animate, Dana
Duma debutează cu un interesent vo-
lum dedicat tuturor cineasților care
au avut curajul să facă din cinematog-
raf subiect de film. Fără a fi un
gen constituit cu legi și tabu-uri „fil-
mul despre film” rămîne un teritoriu
fascinant al multor încercări de auto-
cunoaștere materializate uneori in in-
contestabile reușite artistice semnate
de cinești, care dincolo de eforturile
teoretice (proprii sau nu), au dem-
onstrat prin opere valabilitate și pe-
renitate unu pe valvenț și specta-
culos subiect.

Efortul de sinteză al criticului in
delimitarea exactă a autoportretului
artei a 7-a are in vedere, in primul
rînd, pe protagoniștii genurilor: re-
gizorul, operatorul, actorul, scenaristul,
producătorul. Printre cîinșele sau
contemporanele monografii romanțate,
realiste, dramatice, ironice, respectuo-
se sau sarcastice se numără in comen-
tariile autoarei filme de referință ca
Sunset Boulevard, Totul de vînzare,
Noaptea americană, Opt și jumătate,

Începutul, Cîntind in ploaie, Mitul
Fedonei, Contesa descultă.
O altă secțiune importantă in mo-
tivologia titlului se referă la mitologia
filmului văzută in teme ce privesc
dincolo de fascinația imaginii plătou-
rilor, tehnica publicității, greeca star-
systemului, etemul divorț, între apa-
rență și esență, distanțele evaluate
între artă și industrie. Criterii și for-
me, valori și genuri se întrepătrund
in comentariile autoarei care dem-
onstrează ascendențe literare, sugerează
noi semnificații pentru lăitmotive cla-
sice sau pentru miturile puse in cir-
culație pe diferite meridiane cinema-
tografice.

Cititul, parodia și remake-ul sînt
principalele formule ale dialogului in
timp, ale unor ample relații ce leagă
succesive generații de cinești și
ateastă un salt calitativ in conștiință,
un semn al maturității artei a șap-
tea. Ca artă poetică, finalizată in ex-
primarea unor confesiuni remarcabile
prin originalitate și densitate de idei
tema este analizată prin intermediul
unor opere semnate de Buster Keaton,

Dziga Vertov, Stanley Donen, Gene
Kelly, Federico Fellini, Andrezej Wajda,
Francis Truffaut, Krzysztof Kies-
lowski și Alexandru Tatos cu „Sec-
vența”.

Perspectiva cronologică sau socio-
logică dublată de comentariul stilistic
ordonează exemplificările dedicate fil-
mului ca autor al propriei istorii, ca
mator al adevărului sau ca model
de viziă.

Impunînd in concluzie respectul ne-
cesar pentru universal unu arte al
cărui creatori n-au ocultat profesional-
de credință, descoperînd in tema pro-
pusă nu doar repere didactice, ci și
valori de referință pentru cunoașterea
exactă a poeziei filmului, Dana Duma
a realizat un util instrument de lucru
atît pentru specialiștii, cit și mai ales
pentru spectatorii, deseori atrași doar
de atribuțele exterioare ale pellicu-
lelor.

Temă perenă in aria cinematogra-
fililor lumii „filmul despre film” ră-
mine oricînd și o încîntantă invitație
spre cultura cinematografică. Auto-
portretele filmului pledează cu me-
todă pentru aceasta într-un limbaj
fluent, accesibil, fără tentața unei
analize sofisticate. Un ultim argu-
ment este ampla filografie comen-
tată ce conține peste 100 de titluri des-
fășurate in ultimele gase decenii (din
cele nouă cite numără a 7-ri artă).

Călin Stănescu

*) Dana Duma, „Autoportretele fil-
mului”, Editura Meridiane 1983.

răscrib, cu pagini caligrafiate toată viața fără suflul, neaerisite, cred că fac totul pentru a poza în fața ta, pentru a mă da mare cu munca mea de fiecare zi, neîntreruptă, până când, acescând o rugămintă ce suna a ultimatum, ti-am adus câteva pagini scrise și le-am citit chiar acolo, la Terza Facultate, printre sticlele de bere ce se adunau, era cald rău și noi beam de sete mai ales, ai citit atent, rind cu rind, filele dactilografiate cu destule greseli și corecturi, apoi, când ai terminat, ai cerut o votcă mare drept capse și ai făcut vreun sfert de oră, moralizându-mă că nu public reportajele aceluia că nu mi le dau la o editură, că nu mă zbat de loc, scriu doar pentru ziar și pentru serar, e păcat, ziceai, dar eu am pus totul pe seama berii și a votcii și cred că am făcut foarte bine sau poate că așa era într-adevăr.

Când ti-ai reluat vizitele în bucătăria de vară (continui să-ți zic așa dintr-o obișnuință de pe vremea copilăriei), fotografia nu mai era pe perete, tu ti-ai adus aminte de ea, i-ai remarcat absența, dar numai pentru că uitaseși numărul de telefon scris în colțul din dreapta-sus cu creion roșu pe fondul acelei sticlă de albastru, dar eu copiasem numărul și ti-l-am dat așa că nu ti-ai mai făcut nici o problemă din absența pozei, m-ai întrebant ce mai scriu, ai deschis unul din dosarele de pe masă, ai citit ceva timp, timp în care eu ti-am turnat vreo cinci pahare, poate chiar mai multe, din vinul acela gălbui, adus tatei de prin părțile Birladului, mi-ai cerut și o cafea, n-aveam, ti-am oferit un ceai, l-ai băut în grabă și, încă stîmbind din nas, ai plecat scuzându-te grăbit că ai o întâlnire la care nu îndrăznești să te înveți vîndînd cît sînt de ocupat, mi-ai urât spor la treabă, ai zis mai trecu pe ai și te-ai dus, uitîndu-ți umbrela.

din pricina umbrelor ai venit și a doua zi, erai nerăsu și arătai foarte obosit, mi-ai spus că trebuie să pleci în noaptea ceia pe teren, undeva prin Suceava mi se pare, aveai de făcut o anchetă sau un raport și te întorci noapte, transmisi telefonic de acolo și te urci în primul avion de Capitală, tot mai vrei să te faci gazetar? m-ai întrebant, iar eu am tăcut, în ciuda că nu-ți mai aduci aminte de fotografia aceea și că n-ai apucat să vezi cercul făcut cu tuș pe unde, prin dreapta clădirii aceluia albe, cu trei corpuri, aducînd cu Universitatea Lomonosov.

De atunci n-ai mai dat prin bucătăria mea, de cîtva ani nu ne mai întîlnim dect în oraș, ne mai telefonăm cîteodată, am și bătut imoreună o bere sau o cafea, am mai văzut și cîteva spectacole, dar de vizitat nu m-ai mai vizitat, de fapt de curînd m-am și mutat de acolo într-un bloc, am fereastra mea și balconul meu, fumez acolo și-mi beau cafeaua într-un chaise-longue, la ora amurgului.

Chiar și cerculețul acela desenat cu tuș a ajuns o realitate, doar că biroul meu este de cealaltă parte a clădirii, are fereastra spre hotelurile Parc, Flora și Turist, e mai puțin important unde e, din moment ce există și eu pot privi prin ea dar

cu toate acestea

cu toate că, așa cum se spune prin biroul meu, „visurile au prins conturul faptelor” — mă bintuie un dor continuu și ciudat de bucătăria aia de vară, de paginile scrise acolo, atunci, de vizitele tale chiar și, mai cu seamă, de fotografia aceea, prea rețușată în care totul avea culori pure, nelumești, de vis, iar eu puteam, din exterior, să spun orice despre ea și în preajma ei

pro pace

Duce lumină cere iubești cele frumoase cele lumesti nu ne lăsa
decit pradă a ta
blîndă lumină
fii nouă a noastră
roșie galbenă albastră
fii tu prea buna
care iubește
și veghează
această sete întotdeauna
vîndăcî în frîc care mai sînt
fii măică bună acestui pămînt
sub senul tău nesfîrșit
nu ne oropi
cu inuteric
pămîntul și gîndul
duce lumină
duce iubești
cele frumoase cele lumesti
nu ne lăsa
decit pradă a Ta I

teafăr către soare

Nou însemn răsare ca un foc
sub ramura mîslinului
trîm un timp purificat
teafăr către soare
tînar
puternic
cu cerul în izvoare fără moarte —
sub ramura de pace
un nou însemn zîdm
pururi înoripat
cu sete din izvoare
gest al luminii
spre vremea viitoare
ramura mîslinului etern I

Gheorghe Daragiu

Supremă iubire

Iubim libertatea, iubim poporul de eroi
Și stema țării sculptată-n columnă
Istoria acestui neam perpetuat-n noi
Sîntem stăpîni și suverani sub boltă
carpatină.
Sărbătorim cu țara și poporul un ideal măreț
Eternizînd în vatra mînenă victoria depînă
Iubim cetățile străbune, privim spre Voroneț
Ziua de azi înalță neamul în lumină.
Iubim suprem pe cel ce este-n toate four
Și stema țării sculptată-n nemurire
Iubim trecut, prezent și viitor de aur
Cînd respirăm în reasna acestui timp de
împlinire

Dumitru Buțoi

O cîtorie-a păcii

La ceas de pace luminînd spre zări,
Eu armoniei stau de pază prin cuvînt —
Și bucuria ce-mi rodește în cîntări
E-un lan de soare luncînd peste pămînt I
Primiți, popoare, glasul ce vă-ndeamnă
La înfrîntare un gînd de-nțelepciune,
Voința voastră s-orățești ce-nseamnă
Cînd Nu războiului doriri a spune I
Suprema vieții inspiere-i pacea I
Precum un lan de aur și însorire,
Cînd îl sîrîta lumină dimineța I
Spre pasnica răsărită și-nfrîntare I
Pe trepte de lumină, urcînd spre viitor
O cîtorie-a păcii rodînd lîngă Carpați,
Prin muncă și frăție, al patriei oar
Cu cei mai buni din lume dorim să fim
azi frați I

Ion C. Ștefan

A fi scris

Un titlu „ab” ascunde marile tensiuni existențiale din ultima carte de sonete a lui Grigore Hagiu. Cu toate acestea, avem într-adevăr de-a face cu un alt-fel de sonete, iar nu doar cu un număr oarecare de sonete în formă fixă, produse cu indiscutabilă măiestrie de către un poet experimental, un artizan cu „marcă” sigură. Aste sonete ce o culegere de poezii lor, idiosincrasic, eminesciană la modalități, care sparge convenția formală prin amploarea trăirii și intensitatea obsesiei problematice. Scrierul este singura salvare în fața morții și a nebuliei: „Să stă la masă și să scrie / ce poate fi / mai a // lipsește lenoarea / mai mult gri ceva în neregulă / împotmol / și cum răstoarnă / pămîntul de toate / pe frîngie // deodată parcă / rigidul scaun stă singur și scrie”. Motivul scrierului ca mîntuire de nebulie și moarte, dar care și creează propria întepenire, ducînd tot la pierdere de sine, prin reflecție, într-o tensiune insolubilă! Pe deasupra scrierului, salvarea aparentă a poetului, ca și confundarea lui repetată în visare, sînt relatate adeseori în volumul de altfel atît de unitar al lui Grigore Hagiu. De fiecare dată, motivul secund este amenințator, ca o alienare: „scriu și mă orop / și mi văd bine / mi-am înghițit o privire / sondă în adîncime”. Tot ceea ce se simțea este legat de scris, marile miracole pe care le ascunde lumea secretă a cuvintelor, totul este trăit prin scris: „vei intra în vis / încă scriind / idia masă și pat / bijibînd // în locul lor toate sînt / îți va lua luna / masa de argint // de te-ai trezi / fără dureri / întocmit // în trupul de visin / cel mai umil / de cu zori înflorit”. Mai mult, suspendarea formelor sensibilității, a celor care fac pe poezia un prizonier al lumii sînt urmate de o realitate tot prin actul de creație al poetului, într-o cutreierată de energie dinafara lui. Îndosebi în prima parte a volumului este prezentă obsesia aceasta a energiei, dinamismul sau oușia plotiniană, transcrisă în imagistică proprie unei revelații cu altă semnificație istorică: „Izbeși materia din cuvînt / și te cutreieră / și te desloacă aeriul arzînd // cu un cuvînt izbeșc în piatră / iarbă fluviu pom // în umbra siderată / îngemănă-tă-n om // și se întoarce-n mine / netreziță bine / foaia energie // în mine ori / cînd / un cuvînt agale // în zăgăz / mă fine”. Splendidul poem al lui Grigore Hagiu este un fel de cîntare a numelor, chemînd la viață lucrurile inerte și încercîndu-le de duh, pentru a le teri de moarte și destrămare. Toată cartea este tocmă efortul său de a ține totul în „trezirea vieții”, prin scris, adică prin încercarea de a încerca de a birui moartea și spaimele, de a cuceri dreptul de a-ți aminti și chiar pe acela de a uita: „da da scriem / să nu ne amintim de morți / de cei dragi / de cei toți // de cei ce or să vie // și nu poți / să-îmbrîncoști să-îi scoți / să-îi tragi, de un cuvînt agale // în zăgăz / mă fine”. Splendidul poem al lui Grigore Hagiu este un fel de cîntare a numelor, chemînd la viață lucrurile inerte și încercîndu-le de duh, pentru a le teri de moarte și destrămare. Toată cartea este tocmă efortul său de a ține totul în „trezirea vieții”, prin scris, adică prin încercarea de a încerca de a birui moartea și spaimele, de a cuceri dreptul de a-ți aminti și chiar pe acela de a uita: „da da scriem / să nu ne amintim de morți / de cei dragi / de cei toți // de cei ce or să vie // și nu poți / să-îmbrîncoști să-îi scoți / să-îi tragi, de un cuvînt agale // în zăgăz / mă fine”.

Lucrul sonetelor din acest volum al lui Grigore Hagiu are însă reflexe întințate. Sînt resimțite pierderile intime, dispariția celor dragi, iar unul dintre cele mai neliniștitoare poeme evocă golul plecărilor pămîntului: „ne amintim de un gest / de-o seară împreună / cînd se treceam tot pe birnie / cu-o mină mai bătrînă / să vie început / să ne mai rămină // ci ne-au născut / i-am ajutat să moară / și n-o să stîm // a cui a fost / mai mare partea / și mai grea de chin”. Lumea își pierde simplitatea liniștitoare și „trumanizată”, am „deosebită” această a adevărilor colective și intime în pace, a refugium prea adeseori. Pentru poetul din Aste sonete se aude o altă „cîntare” a lumii decît cea din literatura „lucurilor categorice”, ca să folosim o sintagmă cunoscută, însă fără nici o aluzie la autorul ei: „vor să a uor / să plîngă / vecine // pentru / ce / pentru / cine // plîngerea este / de la început / nesfîrșită // dintr-o lume / încă / neivită”. O lume transientă, o instabilitate a firii creează o teroare liniștită, neîmpăcată altfel decît în mulțimea cea mare: „de-aș ști florile / ci de puțin rămină // de-aș ști vîntul / ci de puțin rămină...”. Singurătatea este totală, nimic nu reușește să anime apele ei negre: „spaima cea mare / de a nu fi fost / niciodată / de nimeni iubit”. Iar mediul material care domină cartea este cel pluvios, plouă în toate sonetele lui Grigore Hagiu ca într-un fel de disperare autodestructivă a materiei, o boală universală, umezala este aducătoare de dezastre, de incertitudine și moarte. Rămîne scrierul, ca refugiu, ca o arcă salvatoare a poetului.

Intre poezii așa numite generații '60, Grigore Hagiu se bucură de stîmă nedesimțită. El trebuie citit mai ales de critica literară, pentru că se află de fapt la originea procesului de dislocare artistică ce a caracterizat opera de pînă acum a lui Nichita Stănescu și a celorlalte nume prea bine cunoscute. Studiind lucrurile înapoi, vom observa că singurul care sînt în frîntura ei, în „teoria” în câteva texte relatate apoi, la intervale mai mari sau mai mici, a fost Grigore Hagiu. El și-a căutat sursele în literatura română și îndosebi în opera lui Eminescu — exegeza Odeii în metru alb este exemplară și Bacovia, fiind consecvent cu tipul de expresie elaborat încă de la începuturile sale și din care s-au inspirat mai toți colegii săi de generație. Coerența extremă a poeziei lui Hagiu a părut uneori că îl face monocord, iar disonanța expresivă a putut să ne mulțumească, pînă un efect superficial, de arisanat. Vom descoperi în cele din urmă un artist vizionar, pentru care imaginația nu este aparență a lucrurilor, ci însuși adevărul cel mare al lor, și tocmă de aceea nu mai seamănă cu ceea ce apare ochiului și minților obișnuite. Pentru a o intruchipa, cuvîntul ne aruncă într-un proces de re-facere. Zgura este înlăturată, iar de sub crusta banală și uzată apare o nouă lume, lumea unui poet excepțional.

Aurel-Dragoș Munteanu

Dincolo de cuvînte

Îți este, oare, îngăduit unuia ca mine, care, de nu pînă ori, își exprimă cît se poate de răspicat crezul potrivit căruia, pentru libertatea sa de acțiune, criticul literar, ca individ social, nu are dreptul să aspire la prietenia contemporanilor săi, scriitorii, a încălca o atare dură regulă a jocului autoimpus? Nu doresc să supăr pe nimeni, dar orice s-ar zice și s-ar crede, cînd este vorba de Grigore Hagiu, nu ești nici o clipă, și comit cu emoționantă plăcere un asemenea act de inconsecvență. Trec, deci, repede peste faptul că în câteva rînduri am gîosit, după puterile mele, dar în spiritul obiectivității exigent-construcție ce nu cred că-mi poate fi în genere pusă la îndoială, pe marginea temei-criticului și originalului edificiu care este opera lui Grigore Hagiu și încerc a-mi argumenta, pe scurt, să zic așa, prezența „intervenției”. Poate să pară, pentru mulți, cu totul neinteresantă afirmarea că discretă și constantă acțiune ce-o nutrește pentru Grigore Hagiu nu se întemeiază pe cine știe ce zestre „epică”, în sensul că ne-am fi aflat, de-a lungul anilor, foarte mult împreună, mai ales în acele împrejurări de viață care dau, pasă-mi-le, sare și piperul mult gîstetelor, de etica lume, în timp ce scrierul”. De aceea, înclin să cred că prietenia mea cu Grigore Hagiu are drept sursă un soi de comunicare oarecum „secretă”, aproape imperceptibilă pentru cei din jur, de a cărei existență știu, parcă, numai noi doi; ceea ce (prin conștientizarea și de sine stăbilită de cînd ne cunoaștem; și sînt peste două decenți de atunci) face inutil apelul la vorbire, spre a ne spune unul celuilalt ce avem a ne spune. Gîndindu-mă bine, trebuie să mărturisesc deschis că a un nepretutit noroc pentru un înțeles înțeles în singurătatea subsemnatului să-l potă înțîlni aproape zilnic pe Grigore Hagiu, în a cărui privire, deschisă într-un chip la care numai un om ca el are dreptul, citesc întotdeauna cuvintele pe care mi le zice cîteodată (și le cînd //), șoptit, aplicîndu-se puțin, bîndu-mă ușor pe spate și zîmbindu-mi cum numai lui îi este dat s-o facă: „Știi ce, bătrîne, trec și asta dar te-o pînă și tu la întîm pe toate”.

Nicolae Ciobanu

„Înalt cocor singuratec”

Slatonicilor al poeziei lui Grigore Hagiu, m-am întrebant de la carte la carte cum e posibil ca o asemenea poet, cunoscutor în datele vieții ca un răzămoldovean, să transmită în fond atît de puțin, de parcimonios și de alambicat din concretele omului de suprafață. Bînuind în el cunoaște cît de cît, mă întrebam asadar cum nu răzămăie mai mult, mai evident vizibilă în versurile sale realitatea insului biografic, ceea sumă de elemente existențiale familiare nouă care deschid și închid poezia. În cazul lui Grigore Hagiu, profund marcat de o „vreme de lacrimi”. Din capul locului trebuie să spun că nu era vorba de o insatisfacție, ci de o pură mirare, năruire în fața comportamentului mereu nedesulțit pînă la capăt al spiritului creator, cît nu suspectam versurile poetului de nesincere, de „făcături”, dar că mai așteptam de la ele și altceva, mai apropiat de o „mărturisire” directă, de o trăire comună, banală chiar, mai apropiat în sfîrșit de omenește, prea omenește noastre sentimente și pașuni.

Marin Preda se confesa, ca și alți scriitori, că nu a scris nimic fără să fi trăit el însuși faptele scrise. Desigur, proza este altceva decît poezia, desti amîndu-a un nevoie de examenul de autenticitate al realității încorporate. Desigur, eul biografic este altfel decît eul creator, literatură, poezia în speță fiind, cum se știe, „transcendent”, eliberare de „mărturie” și obsesii. Explicațiile sînt bune, dar sînt insuficiente. În plus, pe cît mi-a fost cu puțină, cred că am înțeles poezia lui Grigore Hagiu. Am perceput, sper, latura lor de opoziție, de scindare, de „ruptură” între două existențe, punct esențial pentru înțuirea exactă a acestei lirice înțeleșibile” nici mitologia poetului, în care, nici discuție, se poate descifra fiorul de viață autentică. Ce să dorim mai „clar” de pildă, decît aceste versuri pe care le-am reținut ca pe o emblema: „stă lîmpede și înafară / linia mea neapărată / lăsată-n voia celor mai obscure pașimi”? Toată poezia lui Grigore Hagiu mi s-a

Dan Cristea

Continuare în pag. a 7-a

D-ALE VIETII..

Mulți cred că dac-au stat în anumite împrejurări cu scaunul alături de masa lui Grigore Hagiu și îl cunosc pe omul care sălășluiește în acest mare poet contemporan. Numai că el este unul dintre cei mai deschiși scriitori de astăzi și a preferat totdeauna în locul interviului de despoiere autobiografică răspunsurile de gravă problematică. Altfel, nici n-a dat multe interviuri... Poate că nici nu i s-au cam solicitat Hagiu a vrut să se facă în tinerețe actor și n-a izbutit... a vrut, mai apoi, să urmeze pînă la capăt facultatea de filologie și a fost dat afară... (se pare că a fost „prins” citîndu-l pe Argeșii și Blaga).

Harul însă nu i-a putut fi răpit și de vreo treizeci și trei de ani încocare Grigore a scris cîteva mii bune de poezii, risipite, multe, în publicațiile vremii dar și strîmso, o parte, la mura, în vreo douăzeci de volume.

Grigore Hagiu a scris, concomitent, vreo cîteva sute de cronici de artă și poate că unele poezii contemporani este unul dintre cei mai bine primii în atelerele pictorial și sculptorilor.

Asemenea, Grigore Hagiu a scris alte sute de articole pe felurite teme, din care limi place să ream, acum, suta eminesciană din pagile „Lucafațului”. Și tot el a lansat și apoi i-a pulsat prin spațiile ametoare ale țării — nu i-am numărat! — puzderie de poezii din care nu puțin au dobîndit statut de stele. În orice caz, o activitate cu care nu se pot lăuda nici unii literați așanși la școletute și care dacă nu prin cantitatea cuvintelor scrise (în ecuație nu intră calitatea), puteau măcar „încuraja” mai mult și mai demn pe noii noștri în republică, deseori, frîmțată, a literelor. Grigore a făcut și a făcut.

Grigore Hagiu este un timid aspru: nu-i eșeză, după expresia poetului care se re-ferca a soneturi și color, refuză defertant dialog, ca o imposibilitate. El este taciturn ca un țărăn al cărui arbore geneologic n-are nevoie de demonstrația vechimii. Om de înțeles. Superior prin îngăduință. Înțelept cu valurile vieții.

Gheorghe Suci

Continuare în pag. a 6-a

plastică

Mode și modalități

Virgil Moise nu e singurul profesionist în ale scenografiei, care țese din culisele scenei pentru a reveni la dragostea dintîi: pictura de sevelet. Practicată, însă, marginal, pictura scenografică se distinge nu atît prin forța expresivă sau stîlul tehnice al compozițiilor, cît prin virtuozitatea tehnică demonstrată în miniatură materialului și a instrumentelor de lucru. Dealțul, nu-i greu de observat că mai toți lasă să se întrevadă în ceea ce fac, atunci cînd trec la pictura de sevelet, afinitățile cu un curent sau altul, cu o modalitate sau alta, cu un maestru sau altul. Virgil Moise în ultima sa expoziție („Căminul Artei”) nu face excepție de la această constatare. Un aer de serietate dilatăntă se degăță din foarte îngrîștitele sale pinze. Artistul pare să fie preocupat de intensitatea „stărilor de grație” pe care încearcă să le declanșeze în privitor. Și tentativa îi reușește. Dar asta nu înseamnă că victoria ce-o obține se dobîndește și cu armele cele mai rafinate! Sigur, nu i se poate recuza artistului verva culturală ce-i aureolează pinzele cu tonalități și timbre desirabile, dar de simetizele marilor muzee ale lumii. Cele mai multe dintre lucrările lui Virgil Moise ne poartă cu dezinvol-

țat, de pildă, sînt de reținut frenezia cromatică și acutul simț al materialității vizuimilor. În aparență nefigurative, sugestiile sale grație dezonă o tensiune puternică în imaginația privitorului. Tensiune aproape magnetică în care pare a se fi dizolvat, ca în creuzetul unui vulcan primordial, întreaga corolă minerală a pămîntului. Dan Mihăilănu se situează exact la polul opus, punînd în stare de echilibru forme și valori tonale, a căror rigoare geometrică afirmă prin ea însăși raționalismul cartezian al compozițiilor sale. Sintetizînd intențiile ideatice formulate în expoziție de cei doi artiști, acceptăm ca plauzibilă versiunea unui univers aflat în continuă prefacere. Sziagy Zoltan impresionează prin subtilitatea auzului cu care își agrementează desenul. Un aer de vetuștă poezie simbolistă se degăță din compozițiile sale, în care linia este, înclinată deosebite pentru a se învînta de carte, fapt vădit și de lucrările expuse, dar și de unele memorabile apariții editoriale din ultima vreme („Concertul baroc” de Alejo Carpentier, de pildă), ce s-au distins și datorită contribuțiilor lor inspirate.

Corneliu Antim

muzică

Oedip

La opera Oedip, cheie de boltă a arhitectonicii creației sale, George Enescu a lucrat efectiv între 1 iulie 1921 și 27 aprilie 1931 (primele schițe arată însă emergența motivelor caracteristice cu soroape două decenți înainte de data începerii efective a lucrului). Despre ceea ce reprezintă, pentru muzica românească și universală, capodopera eminesciană, s-au scris nenumărate pagini de analiză și istoriografie, de estetici și cronici de spectacol. Într-unu este de urmărit drumul capodoperei în timp dacă ne gîndim că, înainte de toate, creația se imoune prin valoarea sa pebună, prin afirmarea apăsătoare a unor înalte idealuri de umanitate, impunerea (fînd punctul de plecare) a unor idealuri de înaltă moralitate pe scenele lumii. Una din concluziile ultimului Simozion internațional de muzicologie „George Enescu”, desfășurat în cadrul ediției aniversare a festivalului a fost aceea că încă nu este cunoscută la adekvată valoare creația marelui compozitor român (opinile sînt ale unor oaspeți de peste hotare), momentul contactului cultural cu creația eminesciană pînă în evidență un limbaj sonor profund original. Premiera românească a operii Oedip

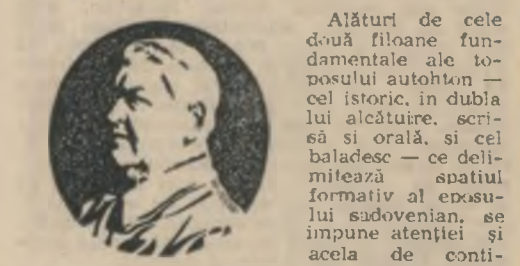
creației, convergînd în a deulși valabilitatea mesajului estetic și etic al operii dincolo de curgerea istoriei, dincolo de particularitățile de limbaj sonor, la rîndul lor, strîna determinate de evoluția stilistică muzicală și determinînd-o hotărîtor la rîndul ei.

Se găsește în această monumentală lucrare chintesența artei eminesciene. Tehnica leitmotivică, tonalitatea de factură deosebit de complexă, orchestrația subtilă, stîlnia potențării la înfrînt a contrastelor prin „șorțarea” a numeroase trepte intermediare între nuanțe și tonalități de bară, între sintaxa orchestrală și etosul melodic principal — toate se găsesc aici „la ele acasă”, făcînd din Oedip creația reprezentativă a lui Enescu. S-a vorbit insistent despre amonente de prezent a oerei. Ea rezidă în principal în acea largime de orizont a subiectului, extractivă vîroasă din rădănițele sufletului românesc. Ca modalitate dramatică însă, ca gradare a conflictului și mod de aducere în scenă și prezentare a personajelor, Oedip reunește datele teatrului antic cu cele ale celui contemporan, înclinat spre spectacular, dominantă pe care opera nu o revolvează ci o înglobează într-un cadru mai larg, de grandore și măiestrie, atribute avînd o certă valență estetică. Întregul apare așadar nu numai complex (și a partîndînd zestre perene a spiritualității umane) ci și rotund, încheșat în forme ample, malestuoase, pe măsura largului subiect abordat, pe măsura genialității muzicii eminesciene.

Viorel Crețu

MIHAIL SADOVEANU

II

Alături de cele două filioane fundamentale ale literaturii noastre, în dubla lui alcătuire, scrie și orală, și cel baladesc — ce delimitează spațiul formativ al epopeii sadoveneanu, se impune atenției și acela de conținut narativ-fabulos, conservat fie de basmul folcloric, fie de celebrele „cărți populare”. Aspectul din urmă se relevă în dubla ipostază: actul de „rescriere” a unor opere de intensă circulație și europeană, inclusiv în spațiul românesc, și de însăși tentativa prozatorului de a se manifesta cu producții complete originale în planul invenției epice. Evident, Sadoveanu continuă tradițiile, tradiție a înaintașilor, a căror fapt literar, cum bine se știe, este venerată de el și din această perspectivă. Însă, trebuie precizat număraci, respectiv compartiment din copiosul de creație literară care îl distinge nu numai prin anvergură și prin înconfundabilă lui originalitate, căci pe cea sadoveneană intrinsec este peste tot suverană.

Decizia de „rescriere” a unei sau a mai multor „cărți populare” (*Historia marelei împărăti Alexandru Macedon în vremea împăratului Constantin cel Mare 525 de ani, 1908, Genova de Brabant, 1910, în versiunea definitivă, Măria sa puiul pădurii, 1931, Istoria sfinților Varlaam și Ioasăf 1930, Diavolul persian, 1940*) se bazează pe convingerea nesălbăcită că asemenea capodopere ale epurării creatorului popular, dintr-o tradiție străvechi merită cu preiositate a fi reușite în circulație chiar și în condițiile vieții moderne, grație excepționalului lor fond de intelecție, cu alte cuvinte, grație perpetuelor lor actualități în lumea noastră. În fața culturii literare și științifice, din subteranul moral al ficțiunii, dar pentru ca acțiunea să fie încununată de succes — fapt lesne de înțeles — este imperios necesar ca noile versiuni să se distingă prin ceva de valorile artistice. Chestiunea ține nu numai de limbaj, de farmecul stilistic al zărilor — cum se crede în chip curent — ci și de miza ce se acordă elementelor de conținut structural narativ, capabile a resuscita tot atât de puternic înconștientul cititorului. Între aceste elemente se distinge și categoria fabulosului înlocuit parțial narativ, frapantă prin coerența ei fantastică și măcar fantasticizantă. Citeva personaje localizate în cuprinsul romanului *Măria sa puiul pădurii* și *Diavolul persian* ne vor edifica asupra „formulei” sadoveneanu.

În totalitatea articulatelor lui ideatice și parabolice, romanul *Măria sa puiul pădurii* se bazează pe o premisă declarată magică. „Minunata întâmplare a doamnei Genova”, eroina scrierii, are la origine evenimentul căsătoriei cu prințul Sigrid, eveniment ce stă de la bun început sub semnul miracolului și fantasticului. Într-o zi, în timp ce se afla în curtea mănăstirii, căci fără voință și fără voie, ea se găsea în curtea mănăstirii, când dintr-o dată din ceruri se auză un glas care îi vorbea: „Măria sa puiul pădurii, tu poți face, și ea a binevoit să aducă mire din părțile Rinului. Cu ea se face așa, adevărat, și se putea ea, s-a arătat încă de acum un an, în via, prea sfântului nostru episcop și prin vorbe și scorie, în vremea când ea încă nu era din minunile sale”. Și pentru ca asupra „minunii” să nu plănăzească nici o urmă de îndoială, în spiritul bine cunoscutului „miracolului” ale folclorului adocri-religios medieval, același glas îi vorbește în surdina ei: „Poate că vei crede că ești în curtea mănăstirii, dar în realitate te afleai în curtea mănăstirii”. Și pentru ca asupra „minunii” să nu plănăzească nici o urmă de îndoială, în spiritul bine cunoscutului „miracolului” ale folclorului adocri-religios medieval, același glas îi vorbește în surdina ei: „Poate că vei crede că ești în curtea mănăstirii, dar în realitate te afleai în curtea mănăstirii”.

Pe de altă parte, duhul forțelor satanice, potrivnic forțelor divine, cum arătam, își are locul său clar definit în cadrul evenimentului marcat de căsătoria „doamnei” Genova. Acesta sălăștește în locurile ce înconjoară castelul prințul Sigrid, unde eroina este dusă de tânărul ei soț. Mai exact, este vorba de ritul din vecinătatea castelului, numit Saltul Diavolului. Este adevărat, la început ideea de spirit diavolesc apare abia sugerată prin notații metafizice: „Comitele Sigrid și domnița Genova pe treceau cu brazi în castelul lor din Trender între stele și năce deasupra Mozel. Îngăz un pirău care cobora cu vâiet dintre corăbii. Acestul pirău cu drept cuvânt localnicii de-atunci îl soneau Saltul Diavolului, căci se zbuciuma minios de pe culme până la Mozel, pe trepte de epură. Zvonul lui răzbea până în cetățile de piatră sură și uneori, când puceau de și vinturi pe coama brazilor, clopotele de la cabela castelului păreau că abia se înalță cu sifal”. Dar desfășurarea tragicului întâmplării ce vor urma arată limpede că spiritul diavolesc de aici puce.

Roman-basm, *Măria sa puiul pădurii*, de asemenea, este liberă apeliului arătat de eroi multitudinii de povești împănătoare zămislite în ambianța acelei legendare epoci, binate de tot rolul de „minuni”, cel mai adesea, monstruoase. Aderența lor la tema romanului este mai presus de orice îndoielă; și, mentrea de a împinge la paroxim întâmplarea tragic-mafelică în ambianța căreia eroina va fi aruncată. Avem de-a face cu adevărate semne premonitoare. De fiecare dată, ni se oferă autentice fragmente de basm fantastic.

Nicolae Ciobanu

o istorie în imagini a literaturii române contemporane

Văzută de
Ion Cucu

La sediul Uniunii Scriitorilor, sărbătorirea maestrului Edgar Papu care a împlinit 75 de ani. În fotografii: Edgar Papu, Constantin Chihiță și Alexandru Balaci; Mihai Ungheanu și Adrian Rizo (în pianul doi, I. Grinevici); Teofil Balaj, Pompiliu Marceș, Ștefan Cozmiș și Ion Horea.

Tragic și farsă în «Săptămâna nebunilor»

Urmare din pag. 1

declină aflat și o ambetare ce divulă acumulari masive de insatisfacție în cianul vegetanților. El emi, sub raport categoric-istoric — de pe o treaptă nesemnată — tragic, în măsura în care istoria însăși iradiază astfel, consumând laolaltă spiritele mari și mici.

Dar catalizatorul tuturor particulelor „negre” într-un concept de tragic ce s-ar defini prin „moartea sufletului” rămâne beizadeaua în jurul căreia rotește trama, izolând până la urmă o mare singurătate, o mare nefericire.

Deși începuse bătăios în mișcarea pentru renasterea patriei (scopul sub care se stoca și vizul tronului de glorioși Bizanț) tânărul eusează prematur odată cu nimicirea ei. Ce urmează este tornada erotică careia beizadeaua, interzis CAUZEI, se abandonează ca unul miracol teurgic, dar în care se va trezi curind curind; zvrzoluindu-se fără scăpare sub luna cu iziră simpatice a autorului care aduce, compensatoriu, pentru el, un ambiant greu de străluciri din care nu lipsește cadrelor Venetiei triumfante; procesiuni ocale în genul Carnasco și Joseph Heintz, senzuală ca în Tiziano, mascheratele lui Francisco Guardi, amestecate într-un panoptic de mare ludens. Doar că peste toate, supraopul, rama lui Eugen Barbu întoarce spre noi o bulime contaminatoare a privirii zata și surprindă metamorfozele defacerii și visete, acolo, despos și crăpă în cosmare de apocalipsă și morții se mai „duc” odată smulsi de ape

Puternic avariat lăuntric, Hrisoscelu se dezlege de lume substituindu-i un mesager în memorie tot mai elucubrănt până la destrămarea totală. Prin cazul lui, alibiul nonorioner de tip modern și „fascior” ruși Obolmov sau Fedia din *Cadavrul viu*, romanul a dezvoltat o amplă reflecție asupra esecului. Și în acest sens este semnificativ abanoul că în peisajul atât de periclitat al cărții nu subcombă totuși, fizic, nimeni. Oamenii sunt murți, mai bine zis, nevi, în măsura în care ei colcăie în preamonescul fără stea acrosind obligatoriu deprimarea, zburcitură și amărăciune.

Dacă purtarea Venetiei stimula vivacitatea simțurilor ca ele să suporte și naprazna erotică și semnalele înconjurării („trezia” din altare), în cea de-a doua, să-i zicem, a Sombriar, realul și progresiv mușcat de zimții visului; misarea trece în diminuând până la stagnare. Scriitorul și-a fixat personajul într-o capsulă amfibică ce blochează determinările și această stază a evenimentului descrie uimic într-un ponderabil: o părăsie tăcută, un vaier stins al timpului ce cade în netimp. Casa părgănită nu mai e în Bucuresci cu maidanele și găinile meșteru nu mai e în continent, ci un punct fix, într-un spațiu abolit în care omul singur, bun sau nebu, deocăz de individualitate și rămas la condiția generică OM ÎNTRU NEANTUL.

Vocația de a surprinde stările indefinibile, nici unde mai expresiva la Eugen Barbu ca aici, e dublată de libertatea suverană cu care îl asociază culturile greco-romane. Conștient, în fapt, două modalități de concepere prin tragic și comic, întinomial pe care cu dezvoltură le „împrietănesc”, din „ploaia” tristă scoate coarne comul pină ce, ca măsăriciul cu grimase deschiata, ne întoarce în mihire; altelei, pe cocosa curăchiosului și chirei urtul, stidența, fânarea vezi ospățul din Palatul Caragiu și secvențele somptuoasei ruini, via Foscarini. Din acest balans pornit prin apăsarea deformatoare a normalului pe normal, un ce persistă uneori derantat, un ce absurd, și pe care susperindul și îl omoloză în fuziile lui intrasus în textura cărții: Hrisant anunță marea carnaval, „Lacomii de plăceri” apucă năda și... rămân mofluzi. Săptămâna nebunilor se amină la nesfârșit. Efectul s-a produs, dar cum? Păcăliții ies jălnici, păcătorul și mai și hohotul nu vine, mare snăgă. Pentru că fetea aici, ca și sarabanda măștilor, travestitul, în fine tot spectacolul nu au slujit decât ca manevre de vehiculare, să împingă în avanscena tragicul.

Ce și-ar fi dorit beizadeaua în popasul tubure dinaintea stingerii, s-ar numi dreptul la revanșă și dar una capabilă să îl răscumpere ratarca, altfel vindecăția nu se împlineste. Tentativa s-a arătat precară și i-a întors spatele. („Se afla într-un oraș străin cu totul, existind între niste oameni care nu-l interesau și care îl rămăneau definitiv indiferenți”). Mai mult decât împlinirea farselor, îl interesează bandajul ei izolator.

Deci, farsa ca deglăzământ al neputinței. A numi Săptămâna nebunilor romanul farselor, fără a jumina asupra fondului ei dureros, pare a lua mijloacele drept scop și în ultimă instanță ai-amputa trăsătura de căpății. Și nu numai lății, flemă îndatinată în Orient ca o lepră a sufletului, ci și refuz, zvrzilit unu destin ce te convoacă dezgustător și strimt ca un boa constrictror, funcțiar tragic.

din favouri și risidii în larg. La imaginea predilectă a orașului, ce moare scriitorul sudează trecutul și viitorul, triada timpului putind intra încăpător în moarte.

Nu alta se arată lucrarea vremii în Bucuresci și el supuș năruirii, dacă nu atât de spectaculară tot pe alita de spornică și ineludabilă. Cum vedem, iscodirea se face meru pe din două, prezentul și rememorarea coincident două orase și fără să ne conformăm lui Frobenius rucnoaștem lesne, turnanța: complementară comita spațiu, ii e viața în tumult ca timp și viceversa. În plus, aceste categorii hotărâ intricate se pierzesc subiectiv după hohotirea personalului: Bucurescii ca spălu adversar ai „neprieteniilor”, iar Venezia sub efectul îndrăgostitului, orașul fenezic totale, așa cum magnifică o altă figură, Stelio Efrenna.

Focul lui D'Annunzio și Săptămâna nebunilor, ca povești de dragoste, au multe scurtcircuitări: contrătimpii lucidității și pasiunii, gustul pentru ceremonie, euforantia iubirii, etc. și ca formule ale condiției umane tot alitia poli de respingere. Efrenna reușește sublimarea trăirii în act estetic căutând acces la statua Creatorului (în sensul lui Goethe) și chiar a Dominatorului, pe cind Hrisant stăruie în specia celor sorții să nu se fixeze nici în sine nici în afară. El duce corind de paie a personajului utopic de coloratură tragică prin așezarea iubirii în centrul vieții pragmatice și pe sine în afara istoricului și socialului. Eroare sever amendată. Revenind la metatextul lui Hrisant, e momentul în care agentul „imediatei irealității” înfățișat pe toată lungimea arcului și-a terminat isprava; cordajul a cedat.

Este nelindiolele că primul experimentat programatic din această generație este Mircea Ivănescu, poet aflat de la început (*Versuri, 1963*) în posesia unei metode poetice personale (mai exact spus *meta-poetică*); el este un proușian înainte de a fi bacovian, făcând din reveria lăvesc un mod de interpretare existențială a lumii și introducând poezia-eseu într-un spațiu literar încă nerafinat pentru a aprecia de la prima impresie un asemenea discurs. (Retinerile pe care le exprim în *Poezie și generație* față de un astfel de lirism pot fi motivate lesne: atitudinea asumată de poet nu corespondează ideului promovit cu care debuta, fiind o negație polemică a seriei neoexpresioniste). Dacă Sorocescu se situa oarecum într-o perspectivă exterioră, paradoxul fiind mai ales o chestiune de tehnică, Mircea Ivănescu introduce felinată în discursul său interioară actului poetizant, cutreierind un spațiu al absentei după ce și-a fixat pe figură masca unei tragice afectivități.

S-a spus despre Mircea Ivănescu pe drept că este un bacovian. Dar ce anume este bacovian în această poezie, care a fost imediat răzbită și înțeleasă, dar a fost simțită de la primă explicație și exemple de la structura elementelor figurate în opera literară la punctualitate.

Noile manuale care ne fac să regretăm faptul că doar prinloc clase gimnaziale se bucură de ele, cel puțin în acest an școlar — certifica noua programă. Modificările aduse de aceasta vizează în primul rând predarea cunoștințelor de vocabular și morfosintaxă. Iată un termen nou în școala generală, termenul științific prin care se explică — și se aplică — un principiu fundamental: compartimentele studiului gramatical sînt într-o perfectă interdependență. Nu vom intra aici în amănunte. Reținem doar ideea că reorganizarea predării cunoștințelor de gramatică urmează într-un mod mai adecvat principiul motivației în procesul învățării. Un simplu exemplu poate convinge. Dacă o sintaxă și chiar o morfologie nu sînt posibile fără o semantică, după cum afirmă lingviștii, criteriul semantic trebuie așadar să rămână prevalent în fața celui formal, mai ales la virșele școlare mici. Iată, de pildă, trecerea pronumelui și adjectivului posesiv la

CONFABULE

UN ȚĂRAN TRECE STRADA

Era într-o duminică / după amiaza / cînd / țirul ca prin somn telefonul / abia instalat / în sufragerie / și ar putea spune că aștepta să-l audă sunînd / dar își dorea să vorbească / indiferent cu oricine / așa îi spusese și Paulică / fe-

Aspecte ale poeziei actuale (III)

SEMN

Al treilea poet tot atât de important, Ion Gheorghe, inaugurează traseul traseului direcției neoexpresioniste, la un moment dat foarte puternică în literatura română actuală. Tensiunea vizionară și încrederea în limbă, în afara oricărei constințențe critice, caracterizează acest tip de discurs imanent.

Dacă primul Blaga enunța un expresionism aparent decorativ, de extracție mai ales teoretică, ofiții sau postblagiieni (cum l-am numit în lucrarea *Poezie și generație*, 1975) extind metoda expresionistă (nu idealizantă explorată de Lucian Blaga) la o viziune existențială directă. Astfel ei vor să readucă în concret discursul metafizic blagian și să reînnoiească lirismul spre „real”. Extrăgînd fenomenologic coordonata mitică de sorgine rurală în continuitatea lirismului blagian abstract, poezii precum Ion Gheorghe, Teofil Balaj, Logosului în jurul George Alboiu încearcă să-i redimensioneze valențele pentru prezent, filtrînd-o de vagul romantism (pășunism) și făcînd din ea o metodă poetică de pregnantă vitalitate. De la *Cariatida* (1964) pînă la *Dacia Feniks* (1979), Ion Gheorghe încearcă să realizeze o circuloasă a criticilor (ca și Orfeu netulburat de „dragostea” bacanelor) alitea probe ale Logosului. Poetul reface încarnările și avatarurile posibile ale limbajului arhaic, fascinat de virtuozitățile acestuia de a se naste meru reimprăstănt ca pasărea Phoenix. Cu o inocență vizionară a adevărat orfice, scoarta copacului devine fecolonică, timpul mitic se măsoară cu duceera lingurii la gură, cu spălarea și stergerea feții, iar dacă vrei să-l refaci nu e nevoie decît să-l refaci în rostire. Poetul orifică în această roluri de interpret al toponimilor sacre după un program comun înaintasului sau Helade care și el căuta în straturile arhaice ale limbii urmele unui gral orfican; sondaica în adîncime a vocabulelor și expresiilor (la scriitorului), legarea lor de o origine, rostirea și rostirea Logosului în jurul multor axe hermeneutice nu este fără scop: se urmărește investigația limbajului sacru în plan sincron și diacronic, ca narate, istorie, proces, adică se reface epopeea limbii cu ajutorul unui instrument aflat la îndemîna (limbajul poetic) care realizează heladea și al tău încredere. De aici boghișimul discursului ce se rostogolește mai suslu sau mai grunțuros, mai logic sau mai irracional după cum se angajează într-o probă sau alta. Din moment ce limbajul i s-a dat, acesta trebuie să fie și al lui. Locuții care atribuie sacralității și poetul îl poetizează fără complexe ca un detinător al regulilor „jocului cu marjele de sticlă”. Prin antrenarea în rostirea poetică are loc însuflețirea obiectelor lipsite de logos: pietrele pe care le vîntă în lumină, citindule, și de interpretare ca mesaj sacru prin harul vorbirii despre ele, fiind socoate astfel din starea de obiect amorfi și introduse în procesul semnificativ. Ion Gheorghe este, cu alte cuvinte, un orfic modern, anajiat total în actual său revelator (forțat să realizeze total în limbaj) și al cărui locuții care atribuie sacralității și poetul îl poetizează fără complexe ca un detinător al regulilor „jocului cu marjele de sticlă”. Prin antrenarea în rostirea poetică are loc însuflețirea obiectelor lipsite de logos: pietrele pe care le vîntă în lumină, citindule, și de interpretare ca mesaj sacru prin harul vorbirii despre ele, fiind socoate astfel din starea de obiect amorfi și introduse în procesul semnificativ. Ion Gheorghe este, cu alte cuvinte, un orfic modern, anajiat total în actual său revelator (forțat să realizeze total în limbaj) și al cărui locuții care atribuie sacralității și poetul îl poetizează fără complexe ca un detinător al regulilor „jocului cu marjele de sticlă”. Prin antrenarea în rostirea poetică are loc însuflețirea obiectelor lipsite de logos: pietrele pe care le vîntă în lumină, citindule, și de interpretare ca mesaj sacru prin harul vorbirii despre ele, fiind socoate astfel din starea de obiect amorfi și introduse în procesul semnificativ. Ion Gheorghe este, cu alte cuvinte, un orfic modern, anajiat total în actual său revelator (forțat să realizeze total în limbaj) și al cărui locuții care atribuie sacralității și poetul îl poetizează fără complexe ca un detinător al regulilor „jocului cu marjele de sticlă”. Prin antrenarea în rostirea poetică are loc însuflețirea obiectelor lipsite de logos: pietrele pe care le vîntă în lumină, citindule, și de interpretare ca mesaj sacru prin harul vorbirii despre ele, fiind socoate astfel din starea de obiect amorfi și introduse în procesul semnificativ. Ion Gheorghe este, cu alte cuvinte, un orfic modern, anajiat total în actual său revelator (forțat să realizeze total în limbaj) și al cărui locuții care atribuie sacralității și poetul îl poetizează fără complexe ca un detinător al regulilor „jocului cu marjele de sticlă”. Prin antrenarea în rostirea poetică are loc însuflețirea obiectelor lipsite de logos: pietrele pe care le vîntă în lumină, citindule, și de interpretare ca mesaj sacru prin harul vorbirii despre ele, fiind socoate astfel din starea de obiect amorfi și introduse în procesul semnificativ. Ion Gheorghe este, cu alte cuvinte, un orfic modern, anajiat total în actual său revelator (forțat să realizeze total în limbaj) și al cărui locuții care atribuie sacralității și poetul îl poetizează fără complexe ca un detinător al regulilor „jocului cu marjele de sticlă”. Prin antrenarea în rostirea poetică are loc însuflețirea obiectelor lipsite de logos: pietrele pe care le vîntă în lumină, citindule, și de interpretare ca mesaj sacru prin harul vorbirii despre ele, fiind socoate astfel din starea de obiect amorfi și introduse în procesul semnificativ. Ion Gheorghe este, cu alte cuvinte, un orfic modern, anajiat total în actual său revelator (forțat să realizeze total în limbaj) și al cărui locuții care atribuie sacralității și poetul îl poetizează fără complexe ca un detinător al regulilor „jocului cu marjele de sticlă”. Prin antrenarea în rostirea poetică are loc însuflețirea obiectelor lipsite de logos: pietrele pe care le vîntă în lumină, citindule, și de interpretare ca mesaj sacru prin harul vorbirii despre ele, fiind socoate astfel din starea de obiect amorfi și introduse în procesul semnificativ. Ion Gheorghe este, cu alte cuvinte, un orfic modern, anajiat total în actual său revelator (forțat să realizeze total în limbaj) și al cărui locuții care atribuie sacralității și poetul îl poetizează fără complexe ca un detinător al regulilor „jocului cu marjele de sticlă”. Prin antrenarea în rostirea poetică are loc însuflețirea obiectelor lipsite de logos: pietrele pe care le vîntă în lumină, citindule, și de interpretare ca mesaj sacru prin harul vorbirii despre ele, fiind socoate astfel din starea de obiect amorfi și introduse în procesul semnificativ. Ion Gheorghe este, cu alte cuvinte, un orfic modern, anajiat total în actual său revelator (forțat să realizeze total în limbaj) și al cărui locuții care atribuie sacralității și poetul îl poetizează fără complexe ca un detinător al regulilor „jocului cu marjele de sticlă”. Prin antrenarea în rostirea poetică are loc însuflețirea obiectelor lipsite de logos: pietrele pe care le vîntă în lumină, citindule, și de interpretare ca mesaj sacru prin harul vorbirii despre ele, fiind socoate astfel din starea de obiect amorfi și introduse în procesul semnificativ. Ion Gheorghe este, cu alte cuvinte, un orfic modern, anajiat total în actual său revelator (forțat să realizeze total în limbaj) și al cărui locuții care atribuie sacralității și poetul îl poetizează fără complexe ca un detinător al regulilor „jocului cu marjele de sticlă”. Prin antrenarea în rostirea poetică are loc însuflețirea obiectelor lipsite de logos: pietrele pe care le vîntă în lumină, citindule, și de interpretare ca mesaj sacru prin harul vorbirii despre ele, fiind socoate astfel din starea de obiect amorfi și introduse în procesul semnificativ. Ion Gheorghe este, cu alte cuvinte, un orfic modern, anajiat total în actual său revelator (forțat să realizeze total în limbaj) și al cărui locuții care atribuie sacralității și poetul îl poetizează fără complexe ca un detinător al regulilor „jocului cu marjele de sticlă”. Prin antrenarea în rostirea poetică are loc însuflețirea obiectelor lipsite de logos: pietrele pe care le vîntă în lumină, citindule, și de interpretare ca mesaj sacru prin harul vorbirii despre ele, fiind socoate astfel din starea de obiect amorfi și introduse în procesul semnificativ. Ion Gheorghe este, cu alte cuvinte, un orfic modern, anajiat total în actual său revelator (forțat să realizeze total în limbaj) și al cărui locuții care atribuie sacralității și poetul îl poetizează fără complexe ca un detinător al regulilor „jocului cu marjele de sticlă”. Prin antrenarea în rostirea poetică are loc însuflețirea obiectelor lipsite de logos: pietrele pe care le vîntă în lumină, citindule, și de interpretare ca mesaj sacru prin harul vorbirii despre ele, fiind socoate astfel din starea de obiect amorfi și introduse în procesul semnificativ. Ion Gheorghe este, cu alte cuvinte, un orfic modern, anajiat total în actual său revelator (forțat să realizeze total în limbaj) și al cărui locuții care atribuie sacralității și poetul îl poetizează fără complexe ca un detinător al regulilor „jocului cu marjele de sticlă”. Prin antrenarea în rostirea poetică are loc însuflețirea obiectelor lipsite de logos: pietrele pe care le vîntă în lumină, citindule, și de interpretare ca mesaj sacru prin harul vorbirii despre ele, fiind socoate astfel din starea de obiect amorfi și introduse în procesul semnificativ. Ion Gheorghe este, cu alte cuvinte, un orfic modern, anajiat total în actual său revelator (forțat să realizeze total în limbaj) și al cărui locuții care atribuie sacralității și poetul îl poetizează fără complexe ca un detinător al regulilor „jocului cu marjele de sticlă”. Prin antrenarea în rostirea poetică are loc însuflețirea obiectelor lipsite de logos: pietrele pe care le vîntă în lumină, citindule, și de interpretare ca mesaj sacru prin harul vorbirii despre ele, fiind socoate astfel din starea de obiect amorfi și introduse în procesul semnificativ. Ion Gheorghe este, cu alte cuvinte, un orfic modern, anajiat total în actual său revelator (forțat să realizeze total în limbaj) și al cărui locuții care atribuie sacralității și poetul îl poetizează fără complexe ca un detinător al regulilor „jocului cu marjele de sticlă”. Prin antrenarea în rostirea poetică are loc însuflețirea obiectelor lipsite de logos: pietrele pe care le vîntă în lumină, citindule, și de interpretare ca mesaj sacru prin harul vorbirii despre ele, fiind socoate astfel din starea de obiect amorfi și introduse în procesul semnificativ. Ion Gheorghe este, cu alte cuvinte, un orfic modern, anajiat total în actual său revelator (forțat să realizeze total în limbaj) și al cărui locuții care atribuie sacralității și poetul îl poetizează fără complexe ca un detinător al regulilor „jocului cu marjele de sticlă”. Prin antrenarea în rostirea poetică are loc însuflețirea obiectelor lipsite de logos: pietrele pe care le vîntă în lumină, citindule, și de interpretare ca mesaj sacru prin harul vorbirii despre ele, fiind socoate astfel din starea de obiect amorfi și introduse în procesul semnificativ. Ion Gheorghe este, cu alte cuvinte, un orfic modern, anajiat total în actual său revelator (forțat să realizeze total în limbaj) și al cărui locuții care atribuie sacralității și poetul îl poetizează fără complexe ca un detinător al regulilor „jocului cu marjele de sticlă”. Prin antrenarea în rostirea poetică are loc însuflețirea obiectelor lipsite de logos: pietrele pe care le vîntă în lumină, citindule, și de interpretare ca mesaj sacru prin harul vorbirii despre ele, fiind socoate astfel din starea de obiect amorfi și introduse în procesul semnificativ. Ion Gheorghe este, cu alte cuvinte, un orfic modern, anajiat total în actual său revelator (forțat să realizeze total în limbaj) și al cărui locuții care atribuie sacralității și poetul îl poetizează fără complexe ca un detinător al regulilor „jocului cu marjele de sticlă”. Prin antrenarea în rostirea poetică are loc însuflețirea obiectelor lipsite de logos: pietrele pe care le vîntă în lumină, citindule, și de interpretare ca mesaj sacru prin harul vorbirii despre ele, fiind socoate astfel din starea de obiect amorfi și introduse în procesul semnificativ. Ion Gheorghe este, cu alte cuvinte, un orfic modern, anajiat total în actual său revelator (forțat să realizeze total în limbaj) și al cărui locuții care atribuie sacralității și poetul îl poetizează fără complexe ca un detinător al regulilor „jocului cu marjele de sticlă”. Prin antrenarea în rostirea poetică are loc însuflețirea obiectelor lipsite de logos: pietrele pe care le vîntă în lumină, citindule, și de interpretare ca mesaj sacru prin harul vorbirii despre ele, fiind socoate astfel din starea de obiect amorfi și introduse în procesul semnificativ. Ion Gheorghe este, cu alte cuvinte, un orfic modern, anajiat total în actual său revelator (forțat să realizeze total în limbaj) și al cărui locuții care atribuie sacralității și poetul îl poetizează fără complexe ca un detinător al regulilor „jocului cu marjele de sticlă”. Prin antrenarea în rostirea poetică are loc însuflețirea obiectelor lipsite de logos: pietrele pe care le vîntă în lumină, citindule, și de interpretare ca mesaj sacru prin harul vorbirii despre ele, fiind socoate astfel din starea de obiect amorfi și introduse în procesul semnificativ. Ion Gheorghe este, cu alte cuvinte, un orfic modern, anajiat total în actual său revelator (forțat să realizeze total în limbaj) și al cărui locuții care atribuie sacralității și poetul îl poetizează fără complexe ca un detinător al regulilor „jocului cu marjele de sticlă”. Prin antrenarea în rostirea poetică are loc însuflețirea obiectelor lipsite de logos: pietrele pe care le vîntă în lumină, citindule, și de interpretare ca mesaj sacru prin harul vorbirii despre ele, fiind socoate astfel din starea de obiect amorfi și introduse în procesul semnificativ. Ion Gheorghe este, cu alte cuvinte, un orfic modern, anajiat total în actual său revelator (forțat să realizeze total în limbaj) și al cărui locuții care atribuie sacralității și poetul îl poetizează fără complexe ca un detinător al regulilor „jocului cu marjele de sticlă”. Prin antrenarea în rostirea poetică are loc însuflețirea obiectelor lipsite de logos: pietrele pe care le vîntă în lumină, citindule, și de interpretare ca mesaj sacru prin harul vorbirii despre ele, fiind socoate astfel din starea de obiect amorfi și introduse în procesul semnificativ. Ion Gheorghe este, cu alte cuvinte, un orfic modern, anajiat total în actual său revelator (forțat să realizeze total în limbaj) și al cărui locuții care atribuie sacralității și poetul îl poetizează fără complexe ca un detinător al regulilor „jocului cu marjele de sticlă”. Prin antrenarea în rostirea poetică are loc însuflețirea obiectelor lipsite de logos: pietrele pe care le vîntă în lumină, citindule, și de interpretare ca mesaj sacru prin harul vorbirii despre ele, fiind socoate astfel din starea de obiect amorfi și introduse în procesul semnificativ. Ion Gheorghe este, cu alte cuvinte, un orfic modern, anajiat total în actual său revelator (forțat să realizeze total în limbaj) și al cărui locuții care atribuie sacralității și poetul îl poetizează fără complexe ca un detinător al regulilor „jocului cu marjele de sticlă”. Prin antrenarea în rostirea poetică are loc însuflețirea obiectelor lipsite de logos: pietrele pe care le vîntă în lumină, citindule, și de interpretare ca mesaj sacru prin harul vorbirii despre ele, fiind socoate astfel din starea de obiect amorfi și introduse în procesul semnificativ. Ion Gheorghe este, cu alte cuvinte, un orfic modern, anajiat total în actual său revelator (forțat să realizeze total în limbaj) și al cărui locuții care atribuie sacralității și poetul îl poetizează fără complexe ca un detinător al regulilor „jocului cu marjele de sticlă”. Prin antrenarea în rostirea poetică are loc însuflețirea obiectelor lipsite de logos: pietrele pe care le vîntă în lumină, citindule, și de interpretare ca mesaj sacru prin harul vorbirii despre ele, fiind socoate astfel din starea de obiect amorfi și introduse în procesul semnificativ. Ion Gheorghe este, cu alte cuvinte, un orfic modern, anajiat total în actual său revelator (forțat să realizeze total în limbaj) și al cărui locuții care atribuie sacralității și poetul îl poetizează fără complexe ca un detinător al regulilor „jocului cu marjele de sticlă”. Prin antrenarea în rostirea poetică are loc însuflețirea obiectelor lipsite de logos: pietrele pe care le vîntă în lumină, citindule, și de interpretare ca mesaj sacru prin harul vorbirii despre ele, fiind socoate astfel din starea de obiect amorfi și introduse în procesul semnificativ. Ion Gheorghe este, cu alte cuvinte, un orfic modern, anajiat total în actual său revelator (forțat să realizeze total în limbaj) și al cărui locuții care atribuie sacralității și poetul îl poetizează fără complexe ca un detinător al regulilor „jocului cu marjele de sticlă”. Prin antrenarea în rostirea poetică are loc însuflețirea obiectelor lipsite de logos: pietrele pe care le vîntă în lumină, citindule, și de interpretare ca mesaj sacru prin harul vorbirii despre ele, fiind socoate astfel din starea de obiect amorfi și introduse în procesul semnificativ. Ion Gheorghe este, cu alte cuvinte, un orfic modern, anajiat total în actual său revelator (forțat să realizeze total în limbaj) și al cărui locuții care atribuie sacralității și poetul îl poetizează fără complexe ca un detinător al regulilor „jocului cu marjele de sticlă”. Prin antrenarea în rostirea poetică are loc însuflețirea obiectelor lipsite de logos: pietrele pe care le vîntă în lumină, citindule, și de interpretare ca mesaj sacru prin harul vorbirii despre ele, fiind socoate astfel din starea de obiect amorfi și introduse în procesul semnificativ. Ion Gheorghe este, cu alte cuvinte, un orfic modern, anajiat total în actual său revelator (forțat să realizeze total în limbaj) și al cărui locuții care atribuie sacralității și poetul îl poetizează fără complexe ca un detinător al regulilor „jocului cu marjele de sticlă”. Prin antrenarea în rostirea poetică are loc însuflețirea obiectelor lipsite de logos: pietrele pe care le vîntă în lumină, citindule, și de interpretare ca mesaj sacru prin harul vorbirii despre ele, fiind socoate astfel din starea de obiect amorfi și introduse în procesul semnificativ. Ion Gheorghe este, cu alte cuvinte, un orfic modern, anajiat total în actual său revelator (forțat să realizeze total în limbaj) și al cărui locuții care atribuie sacralității și poetul îl poetizează fără complexe ca un detinător al regulilor „jocului cu marjele de sticlă”. Prin antrenarea în rostirea poetică are loc însuflețirea obiectelor lipsite de logos: pietrele pe care le vîntă în lumină, citindule, și de interpretare ca mesaj sacru prin harul vorbirii despre ele, fiind socoate astfel din starea de obiect amorfi și introduse în procesul semnificativ. Ion Gheorghe este, cu alte cuvinte, un orfic modern, anajiat total în actual său revelator (forțat să realizeze total în limbaj) și al cărui locuții care atribuie sacralității și poetul îl poetizează fără complexe ca un detinător al regulilor „jocului cu marjele de sticlă”. Prin antrenarea în rostirea poetică are loc însuflețirea obiectelor lipsite de logos: pietrele pe care le vîntă în lumină, citindule, și de interpretare ca mesaj sacru prin harul vorbirii despre ele, fiind socoate astfel din starea de obiect amorfi și introduse în procesul semnificativ. Ion Gheorghe este, cu alte cuvinte, un orfic modern, anajiat total în actual său revelator (forțat să realizeze total în limbaj) și al cărui locuții care atribuie sacralității și poetul îl poetizează fără complexe ca un detinător al regulilor „jocului cu marjele de sticlă”. Prin antrenarea în rostirea poetică are loc însuflețirea obiectelor lipsite de logos: pietrele pe care le vîntă în lumină, citindule, și de interpretare ca mesaj sacru prin harul vorbirii despre ele, fiind socoate astfel din starea de obiect amorfi și introduse în procesul semnificativ. Ion Gheorghe este, cu alte cuvinte, un orfic modern, anajiat total în actual său revelator (forțat să realizeze total în limbaj) și al cărui locuții care atribuie sacralității și poetul îl poetizează fără complexe ca un detinător al regulilor „jocului cu marjele de sticlă”. Prin antrenarea în rostirea poetică are loc însuflețirea obiectelor lipsite de logos: pietrele pe care le vîntă în lumină, citindule, și de interpretare ca mesaj sacru prin harul vorbirii despre ele, fiind socoate astfel din starea de obiect amorfi și introduse în procesul semnificativ. Ion Gheorghe este, cu alte cuvinte, un orfic modern, anajiat total în actual său revelator (forțat să realizeze total în limbaj) și al cărui locuții care atribuie sacralității și poetul îl poetizează fără complexe ca un detinător al regulilor „jocului cu marjele de sticlă”. Prin antrenarea în rostirea poetică are loc însuflețirea obiectelor lipsite de logos: pietrele pe care le vîntă în lumină, citindule, și de interpretare ca mesaj sacru prin harul vorbirii despre ele, fiind socoate astfel din starea de obiect amorfi și introduse în procesul semnificativ. Ion Gheorghe este, cu alte cuvinte, un orfic modern, anajiat total în actual său revelator (forțat să realizeze total în limbaj) și al cărui locuții care atribuie sacralității și poetul îl poetizează fără complexe ca un detinător al regulilor „jocului cu marjele de sticlă”. Prin antrenarea în rostirea poetică are loc însuflețirea obiectelor lipsite de logos: pietrele pe care le vîntă în lumină, citindule, și de interpretare ca mesaj sacru prin harul vorbirii despre ele, fiind socoate astfel din starea de obiect amorfi și introduse în procesul semnificativ. Ion Gheorghe este, cu alte cuvinte, un orfic modern, anajiat total în actual său revelator (forțat să realizeze total în limbaj) și al cărui locuții care atribuie sacralității și poetul îl poetizează fără complexe ca un detinător al regulilor „jocului cu marjele de sticlă”. Prin antrenarea în rostirea poetică are loc însuflețirea obiectelor lipsite de logos: pietrele pe care le vîntă în lumină, citindule, și de interpretare ca mesaj sacru prin harul vorbirii despre ele, fiind socoate astfel din starea de obiect amorfi și introduse în procesul semnificativ. Ion Gheorghe este, cu alte cuvinte, un orfic modern, anajiat total în actual său revelator (forțat să realizeze total în limbaj) și al cărui locuții care atribuie sacralității și poetul îl poetizează fără complexe ca un detinător al regulilor „jocului cu marjele de sticlă”. Prin antrenarea în rostirea poetică are loc însuflețirea obiectelor lipsite de logos:

Rubiov

S eptembrie este luna in care s-a nascut Andrei Rubiov, in aceea zi in care a plecat din Roma la cele eterne in alt veac poetul fiind un an monah Verghiliu.

Din manastirea Spas-Andronic din Moscova unde s-au doborat de vechi celebru zugrav au fost aduse ceteva zeci de icoane ce sunt expuse pentru doua luni in doua sali la Muzeul National din capitala.

Ioan Alexandru

Om al timpului sau

Urmare din pag. 1

Figurile epocii noastre sint alt de mari, incit planurile editurilor noastre ar trebui dublate sau chiar tripliate pentru a cuprinde cele mai valoroase opere ce se pot realiza numai despre viața și munca celor oameni...

Oamenii au nevoie de literatura. Recent, in subteranul minei Dilia, unde am coborât pentru a scrie un volum de rapoarte intitulat „Planeta carbonului”...

Munca lor este bărbătească și grea, minerii sint oameni energici și prietenoși. Cu toate acestea, nici o energie importantă de astăzi nu le cercetează în amănunțime viața și munca.

REVISTA STRĂINĂ

SUB CONDUCEREA DIRIGORULUI PAUL STĂICU, orchestra simfonica Constanta efectuează un amplu turneu în Statele Unite ale Americii, cunoscând un frumos succes...

CARTE EXCEPTIONALĂ publică Marguerite Duras la Editura Minuit, cu titlul Boala morții, despre care un comentator spune că ar putea fi atât de bine să se intituleze Boala dragostei...

CERCETARE PROFUNDĂ consacrată unei literaturi mai puțin cunoscute întreprinde Leon-François Hoffman în cartea sa Romanii: bătălie ideologică și structură.

STUDIUL LUI PIERRE BERTAUD, Hölderlin sau timpul în critica franceză. Cunoscut specialist în opera autorului lui Hyperion, Bertaud publicase mai demult o cercetare fundamentală...

GALERIA „CĂMINUL ARTI” a găzduit în aceasta lună o expoziție de artă bulgară. Treizeci și trei de artiști, reprezentanți ai mai multor generații, expun o sugestivă diversitate...

SI IATA că si rolul meu se apropie de sfârșit. N-am mai apucat să scriu sfârșitul. Nu-l cunosc. Acesta nu mai este un rol. E viața însăși, iar viața nu are spectatori...

Ion Th. Ilea - un luptător

dominanța existenței celui pe care l-am cunoscut, l-am iubit și l-am stimat. Omul incomparabil și poetul ales, Ion Theodor Ilea pare să fi fost suferințat. La nașterea sa Parcele n-au fost blânde...

rescănțea de încântare a suferințelor ca și alți născuții, de mai mare vază, luptători prin scrieri lor înalt și patriotice, împotriva tuturor vrăjmașilor, împotriva celor mai mari ai noștri măturători ai sărilor timpului...

Pan Izverna

„Înalt cocor singuratec”

Urmare din pag. 5-a

prăit profund nutritiv de obsesia primordiale, de gindirea ardentă a elementelor alcătuirii noastre, materiale și spirituale, marcată în fine, de obsesia determinismelor obscure pe care le suportăm...

Pe lângă alte daruri, poetul II au și pe acela de a ne vorbi despre lucruri pentru care „antenele” noastre comune nu sint încă preațelate a le percepe, largind astfel posibilitatea cunoașterii existentei și a supraexistenței...

Toamna sint eu

Urmare din pag. 1

marginii a limbii române vor alcătui erozul unei zile de toamnă (la țară - bunăoară, în comuna BERTEA, județul Prahova)...

E toamnă și miroase a otavă, a struguri, a respirație de mieră, a bureți de buturugă... Căci: scriu cu lacrimă de vrabie, cu răcoare de măr domnesc adormit în brumă...

Tot într-o toamnă m-am ivit pe lume cu dor de noapte și alinau...

pe”, lamențiile și tristele de zi cu zi, fiindcă orice s-ar fi putut zice poezia nu poate miza convingător numai și exclusiv pe cărări astrale. Si iată, la bătaia unei jumătăți de secol de viață, Grigore Hagiu ne oferă surpriza, extraordinară surpriză ca în ultimele lui poeme, într-un limbaj mai simplu și mai esențial ca niciodată...

Ca printul Hamlet, el ar putea spune despre viața apăsătoare „vorbe, vorbe, vorbe”, și chiar o să spună („mai mult se poate citi / decît se poate vorbi despre mine”), cînd intră însă în discuție tema creației și a creatorului totu de vine îngîndurare, profunzime, singurateci și plătă înmîit cu propria existență...

Degeaba giumiți maestre, zise administrator cu glas îngierat. Pe o vreme ca asta nimeni nuiese în oraș fără să cheme o mașină. Mai ales doamna care, de fiecare dată, mă ruga să chem eu taxii...

Gravitatea tonului, argumentele sale, avură darul înțit să uimească apoi să neliniștească pe cei aflați în saloan.

BLUTERII CHINEZE

Ospățul vulpilor

Liber mă mișc printre munți cu petele de foc cîntecului spun că viața aceasta nu-i joc luna se toie-n a apelor lină splendooare sunt pe cărare

merg la ospățul cu vînti sidefil cîntecului spun că vînt și să nu întîrzi vulpile beou și mîncîncă cu pofta urșitei

dar miine vor atîma în cuierul iubitei.

Pinul

Dregătorii lumii adunați sub pin îndulcesc un șarpe cu puțîn venin luna-i aurește și-n ai ei suspin ei ghicesc o cale spre al lor destin

ce ticăloșie rice-un dregător eu sunt fericiți și nu vreau să mor dregătorii celailor mai porții pe fapte se grăbesc să-mportă partea lui de noaptea

noaptea-i mai puțînă lacrimă de fată ca un fir de singe soarele se-arată.

Ion Nicolescu

AUREL M. BURICEA

Compoziție

singurateca crește în noi cum zborul într-un pul de lebdă cuvintele încearcă să vinze învățînd să înocote contra luminii

evenimente banale poartă la butonieră somnul pămîntului ca pe-o garoafă

din fructele toamnei pămîntului nopții șes cu fire de nesom această geometrie și-n lacrimi sîrate joacă o galaxie

în sfere magnetice aud perfecțiunea putrezind din adjective îs fluturii albi ai negoției

starea de gravitație poartă în brațe timpul ca pe-un înecat la tărîmul fericiții

Poveste de iarnă

o văduvă țigără fuge de acasă în viscolul nopții cuvintele strălucesc ca ochii unei fiere rânite gelozia scrie poeme de dragoste cu degetele tremur de răpadă și-n litere albe timpul se dilată fără memorie starea de extaz a luminii poartă pe umerii frazei depărtarea pe drumuri întăpăzite de patimi uitarea are mîros de mere putredă culesc cîndva din livada muntelui de sare

o femeie rînită de cuvinte fuge mereu spre un tărîm al fericiții obosește vîsînd înăerarea mea, rătăcită, are memoria grîului de sub zăpezi cînd cerul deosește gîtul cloccirlei și singele inundă nările crepusculare ale fiarei la pîndă îmbrăcată în zdrențe inocența aduimecă pașii...

Inspirație

pădurea respiră sub rezoluția termii mugurii plămesc sub crusta de gheață o cuvintului

ca un fier înrosit în apa depărtării aud negarea negoției trecind electronii prin sîma ghimpată spre aceste idei căzînd peste existență ca niște aripi de vultur dintr-o legendă uitată

la marginea cunoașterii lui de corbi învață să zboare ciugulind nopțile mele de dragoste...

Secretul Doamnei de zăpadă (XIII)

Urmare din pag. 1

fi răspîndit ca fulgerul printre cei ce locuiau în vilă și, evident, s-ar fi făcut zeci și zeci de speculații.

Decamdată, mă simțeam vinovat și-mi făceam o mie de reproșuri legate de nelucidarea să piece în totul nopții fără o însoțire pină la usă, cum de aștei ar fi trebuit, că mă lăsam comandat de voința ei, de dorința de-a pleca singură și nevăzută de nimeni.

A treia zi, pe la prînz, administratorul ne comunică celor aflați în sufragerie că tovarășa creatoare de la camera 12 plecase nu se știe unde lăsînd cheia în usă și toate luminile aprinse. Cel puțin așa-i raportase femeia de serviciu.

S-o fi dus la coafor, își dădu cu părerea pictorial, glumind.

Degeaba giumiți maestre, zise administrator cu glas îngierat. Pe o vreme ca asta nimeni nuiese în oraș fără să cheme o mașină. Mai ales doamna care, de fiecare dată, mă ruga să chem eu taxii...

Gravitatea tonului, argumentele sale, avură darul înțit să uimească apoi să neliniștească pe cei aflați în saloan.

Pictorul blond deveni deodată grav și gînditor. Prozatorul cu fața pierdută în gînduri neterește se apoi din mîncat și întrebă cu ton de anchetator:

De cite zile zici că n-a leșit din cameră? - Nu știu exact. Oricum, personal, n-am văzut-o de vreo patru zile.

Intrebarea era adresată tuturor. Pictorul blond se simți lezat de tonul interogativ:

Ce-i asta, micimane, anchetă? - Nici o anchetă moncher. Vrem doar să ne lămurim. Să vedem cum devine...

Devine c-a plecat, trebuia ei unde, și-ei uitat lumina aprinsă și cheia în usă. El, și ce-i cu asta? Sufărîm ca vrabia de dorul mălăului. Că matura, are drept de vot. Nu vîd de ce ar trebui să ne intereseze chestia asta?

Pe dumneavoastră nu vă interesează dar eu, zise administratorul, răspund într-un fel de cel care locuiește și lucrează aici. Cred că mă înțelegeți...

PSEUDO-CULTURA PE UNDE SCURTE (XXXVI)

Experiențe de laborator

oric de acută ar fi fost înclinația lui Paul Goma către exhibiție totuși ea n-ar fi avut, în condiții normale, decît un efect nostim și putea, în decontență și în condiții de ins pitor-rent; să treacă drept o bizare de ins pitor-rent; și pe înțelesul inchipuții nu-i bagă, în ade-văr, nimeni în seamă...

N. Breban (apărut de curînd la Flammarton, în traducerea lui Virgil Tănase) era însoțit de un noi de prezentare, propagandistică nici vorbă, de unde rezultă că autorul s-ar afla „în dezacord cu conducerea comunistă” și ar trăi cea mai mare parte a timpului la Paris...

Intia manevră propagandistică a fost aceea a prezentării individului în chip de „oponent” ceea ce place în unele cercuri a căror curiozitate epistemică se apropie de zero. Cum puțin sint aceia interesați de adevăr, a pune în circulație asemenea „sintagme” nu putea să aibă decît un rezultat, din unghiul diversivului, pozitiv: chiar dacă mistificația are, în cele din urmă, viață scurtă...

Examinată dintr-o asemenea perspectivă, așa-zisul „caz Paul Goma” are toate trăsăturile unei operațiuni prospective cu funcție ulterioară de model: atunci cînd, în 1971, s-a putut trace la fapte, cei care dezlanțiseră întreaga masinărie nu aveau decît să observe dacă ea funcționează bine sau nu. Realitatea este că, pină la un punct, „corul critic” a mers bine însă, așa cum era și normal, în lipsa talentului ei nu poate să facă, în timp, mai nimic...

cum se zice „o carte mare”, însă un joc, fără îndoișali, pierdut, căci în ciuda acestor colosale sforțări puțin din critici occidentali au băgat în seamă zgomotele provocate de echipa propagandistică. Cu excepția unor colegi „dizi-dent” (K. Christich, Ilie Grigori, E. Sillanoff, L. Kovacs, etc) originari toți din Est, sensibili la acțiunile diversioniste care, să concedem, îi avantajau și pe ei, în rest, mai nimic...

Cum se zice „o carte mare”, însă un joc, fără îndoișali, pierdut, căci în ciuda acestor colosale sforțări puțin din critici occidentali au băgat în seamă zgomotele provocate de echipa propagandistică. Cu excepția unor colegi „dizi-dent” (K. Christich, Ilie Grigori, E. Sillanoff, L. Kovacs, etc) originari toți din Est, sensibili la acțiunile diversioniste care, să concedem, îi avantajau și pe ei, în rest, mai nimic...

Cum se zice „o carte mare”, însă un joc, fără îndoișali, pierdut, căci în ciuda acestor colosale sforțări puțin din critici occidentali au băgat în seamă zgomotele provocate de echipa propagandistică. Cu excepția unor colegi „dizi-dent” (K. Christich, Ilie Grigori, E. Sillanoff, L. Kovacs, etc) originari toți din Est, sensibili la acțiunile diversioniste care, să concedem, îi avantajau și pe ei, în rest, mai nimic...

Artur Silvestri

(continuare în numărul viitor)

